

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

LITERATURA REGIONU MALÁ HANÁ

The literature of the region Malá Haná

Magisterská diplomová práce

Bc. Zdeňka Macků

Česká filologie

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc.

Olomouc 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu. Rozsah práce činí 112 165 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 17. 5. 2012

Děkuji prof. PhDr. Jiřímu Fialovi, CSc. za ochotu a trpělivost při vedení této práce, za cenné připomínky a komentáře. Také děkuji Mgr. Robertu Cholenskému, Bc. Rudolfu Beranovi, PhDr. Oldřichu Koudelkovi, PaDr. Štěpánu Blažkovi, Mgr. Jitce Maixnerové, Mgr. Lukáši Neumannovi, PhD., Bc. Zuzaně Šafářové a Mgr. Zdeňce Macků.

OBSAH

1. Úvod	5
2. Vymezení oblasti výzkumu	7
3. Jevíčko	8
4. Současné kulturní aktivity na Malé Hané	9
4.1 Yetti club Jevíčko	9
4.2 Prezidentské verše Míru Prchala	11
4.3 Jaroslav Pavelka – „Shakespeare“ z Malé Hané	17
5. Inspirace dílem Plumlovského a Křižovnické školy čistého humoru	19
5.1 Šmidrové	20
5.2 Křižovnická škola humoru bez vtípu	20
5.3 Václav Svoboda Plumlovský	23
5.4 Vladimír Borecký	23
6. Literární sdružení Iniciály	27
6.1 Ruda B. Beran	30
6.1.1 Básnická tvorba autorů narozených v době normalizace	32
6.1.2 Básnické začátky	34
6.1.3 Inspirační zdroje	34
6.1.4 Nepublikované prózy	35
6.1.5 Poezie – inspirace beat generation a americkým básníkem Gregory Corsem	37
6.1.6 Nucené verše – jazykové prvky	44
6.1.7 Nucené verše – tematické prvky	45
6.1.8 Písňové texty	47
6.1.9 Konečná stanice – smrt	49
6.1.10 Justina. Povídka na antické téma	49
6.2 Štěpán Blažek	52
6.3 Oldřich Koudelka	65
6.4 Další autoři Iniciál	70
6.4.1 Petr Peřina	70
6.4.2 Bára Davidová	73

6.4.3 Denisa Kupsová	74
7. Závěr	76
8. Anotace	78
9. Resumé	80
10.Literatura	82
11. Přílohy	89

1. Úvod

V literatuře i v umění obecně nacházíme mnoho příkladů zaujetí konkrétním místem a jeho atmosférou. Je u nás mnoho míst a měst, která inspirují a sdružují umělecké zájmy a jistým způsobem určují směr a výsledek tvůrčího procesu.

Jevíčko a region Malá Haná určitě nepatří mezi magnety umělecké tvorby, ale literární historie svědčí o množství autorů, ať už v regionu přímo narozených, nebo o něm pouze píšících, kteří tento kraj milovali a zasvětili mu celý svůj tvůrčí život. Také v dnešní době lze v této oblasti nalézt množství důkazů o současné kulturní činnosti jejích obyvatel.

V této práci se zabývám současnou literaturou regionu Malá Haná, se zvláštním zaměřením na město Jevíčko. A to nejen proto, že z tohoto malebného městečka pocházím, ale především proto, že je přirozeným centrem celé oblasti, tudíž i centrem kulturním. Nejprve geograficky vymezují rozsah regionu s uvedením obcí, které do oblasti patří. Je paradoxem, že Jevíčko samotné, ač odnepaměti považováno za srdce moravské Malé Hané, de facto již řadu let administrativně náleží do východních Čech. Poté stručně nastiňuji dějiny Jevíčka a následně se věnuji současným kulturně literárním aktivitám v regionu a jejich odrazu v literatuře.

Dále je mým cílem probádat ne příliš známou tvorbu tzv. insitních umělců, z níž čerpají někteří současní malohanáčtí autoři inspiraci. Právě znalost tvorby insitních autorů je pro porozumění a interpretaci jejich díla klíčová, a tedy nezbytná. Dále se pokusím nastínit aktivity jevíčského Yetti clubu a zařadit je do kontextu poválečných uměleckých skupin Šmidrů a Křížovnické školy čistého humoru bez vtipu.

Podstatnou součástí mé diplomové práce je také prozkoumání činnosti literárního sdružení Iniciály, organizaci nadšených literátů, která v této lokalitě vznikla před patnácti lety a svého času významnou měrou podpořila literární dění v regionu. Poté se má pozornost zaměří přímo na jednotlivé členy sdružení a na jejich vlastní tvůrčí aktivity. Jedná se především o předsedu

Iniciál Oldřicha Koudelku, Rudolfa B. Berana, Štěpána Blažka, Petra Peřinu a další.

2. Vymezení oblasti výzkumu

„Naším domovským krajem je Malá Haná, oblast ležící při řekách Třebůvce, Jevíčce a Úsobrnice, sahající od bájného hradu Cimburka k Jevíčku, Jaroměřicím, Velkým Opatovicím, Úsobrnu, Cetkovicím, Borotínu a Šebetovu. Je to krásný kraj zvlněných a zvrásněných kopců, z nichž nejvyšší, třeba nám tolik milá Lavičná, dosahují výšky bezmála šesti set třiceti metrů nadmořské výšky. Zejména v okolí historických Jaroměřic, kde se člověk trvale usadil již v polovině jedenáctého století, nám krásná a romantická příroda pomáhá vytvářet v srdci vlastní, nezapomenutelné a často i neopakovatelné obrazy souvislostí, při četných toulkách lesem nám s dokořán otevřenou náručí nabízí své četné dary a dává nahlédnout do svých nejintimnějších komnat. Dovoluje nám namáčet pomyslný štětec v paletě svých netušených barev, abychom mohli malovat vlastní pocity na tenkých plátnech zážitků plných dotyků dávné historie i blízkého aktuálna. Malohanácký kraj je náš kraj, je to náš domov.“¹

Nejprve vymezím oblast, jejíž literaturou se budu zabývat. Jedná se o severozápadní Moravu, kterou tvoří Jevíčsko jako tzv. Malou Hanou. Malá Haná je svébytná část výrazné moravské etnografické oblasti Hané. Najdeme ji na severovýchodě České republiky v nížině severního výběžku Boskovické brázdy. Malá Haná je jednou z podoblastí Horácka a zároveň přechodnou oblastí směrem k Hané, leží v bývalých okresech moravskotřebovském a boskovském. Rozkládá se od města Boskovic přes Jevíčko až k Městečku Trnávka. K ní se druzí osady v horách, které přiléhají k centrální Malé Hané na západě, severu i východě.² Mikroregion Malá Haná je tvořen šestnácti obcemi a osadami. Do mikroregionu patří obce Borotín, Cetkovice, Malá Roudka, Světlá, Šebetov, Uhřice, Úsobrno, Vanovice, město Velké Opatovice, dále

---

¹ Koudelka, O. et al.: *Podkalvarské halali*. In: *Mysliverká vyznání*. Klub autorů Českomoravské mysliverké jednoty, Lanškroun 2006, str. 83.

² Malá Haná. 2012. O mikroregionu Malá Haná [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.malahana.cz/mikroregion>.

přidružené osady Skočova Lhota, Drválovice, Bezděčí, Brťov, Korbelova Lhota, Svárov a Velká Roudka.³

---

³ Mikroregion Malá Haná [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.regionboskovicko.cz/cs/mala-hana.html>.

3. Jevíčko

Město Jevíčko leží v severní části malebného úrodného kraje Malá Haná a stalo se přirozeným centrem této oblasti. Území Malé Hané se táhne od Boskovic k Městečku Trnávce v délce cca 25 km a v šířce 3 až 5 km. Tato oblast je součástí geologické sníženiny nazývané Boskovická brázda, která geomorfologicky odděluje Českomoravskou vrchovinu od Dražanské vrchoviny. Malá Haná je na severozápadě lemována hřebenem Podorlické pahorkatiny, na severovýchodě krátkým úsekem Zábřežské vrchoviny a z jihovýchodu již zmíněnou Dražanskou vrchovinou. Přírodní podmínky utvářející se zde po tisíciletí, vytvořily neobvyklý ráz krajiny, v níž kopce svírají malebná údolí s loukami, které jsou střídány převážně jehličnatými lesy.⁴

Jevíčko patří k nejstarším městům na Moravě. Bylo založeno v první polovině 13. století na důležité obchodní stezce vedoucí z Olomouce do Prahy v souvislosti s kolonizací tohoto území. Nejstarší zmínka o zeměpanském městě Jevíčku je uvedena v listině českého krále Václava I. z roku 1249. Listinou z roku 1258 povýšil Přemysl Otakar II. Jevíčko na město královské s právem magdeburským a právem mílovým. Jevíčko si práva královského města podrželo do roku 1499, poté se v jeho držení vystřídal několik šlechtických rodů. Z doby založení města se zachoval středověký půdorys města ve tvaru okrouhlice s téměř čtvercovým náměstím o rozloze 14 850 m² obklopeným pravidelnou sítí ulic. Středověká zástavba byla obehnaná hradbami cca 1000 m dlouhými se čtyřmi branami orientovanými podle světových stran. Opevnění města bylo v místě západní brány posíleno hradební věží, zdaleka viditelnou dominantou města. Původně gotická věž byla na konci 16. století zvýšena na současných 50,5 m a nároží věže byly vyzdobeny renesančním rýsováním. K nejvýznamnějším památkám dále patří barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie přestavěný v barokním slohu v letech 1762 až 1766 a s ním sousedící bývalý augustiniánský klášter založený pravděpodobně již v roce 1370

---

⁴ Mikroregion Malá Haná [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.regionboskovicko.cz/cs/mala-hana.html>.

moravským markrabětem Janem. Při výčtu významných dominant nesmíme dále opomenout budovu Zámečku⁵, který byl jako renesanční tvrz postaven v letech 1559 až 1569 Prokopem Podstatským z Prusínovic a jeho synem Jetřichem. V současnosti slouží městské knihovně, informačnímu centru s kulturním sálem a v poschodí je umístěna základní umělecká škola. V těsné blízkosti Zámečku se nalézá majestátná budova gymnázia (bývalé zemské vyšší reálky), která byla pro potřeby vzdělávání předána městu v roce 1899. Západním směrem cca 3 km od města se nachází Odborný léčebný ústav Jevíčko s tradicí léčby plicních onemocnění od druhého desetiletí 20. století. V současnosti je nosným programem ústavu diagnostika a léčba všech forem tuberkulózy a nespecifických plicních onemocnění a dále léčebná rehabilitace. Zachovaný středověký půdorys města a přítomnost řady stavebních a sochařských památek vedla k tomu, že s účinností od 1. 11. 1990 bylo městské centrum vyhlášeno za městskou památkovou zónu. V roce 2008 si Jevíčko připomnělo 750. výročí od povýšení na město královské. V rámci oslav byl otevřen „Městský okruh“, který si klade za cíl seznámit širokou veřejnost s některými úseky bohaté historie města, představit jeho památky a vzpomenout na některé významné osobnosti spjaté s Jevíčkem.⁶

---

⁶ Jevíčko [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevicko.cz>.

4. Současné kulturní aktivity na Malé Hané

V této kapitole se pokusím podat zprávu o tom, jakým způsobem probíhá kulturní život v Jevíčku a okolí. Jak již bylo řečeno, důležitým centrem kulturních akcí se stala budova Zámečku, v níž sídlí městská knihovna, informační centrum a základní umělecká škola. A právě z bývalé konírny renesančního Zámečku, využívané dříve jako tělocvična základní školy, vznikl po nedávné rekonstrukci kulturní sál, ve kterém se konají kulturní akce, jako jsou vernisáže, autorská čtení, nejrůznější přednášky a kurzy.

4.1 Yetti club Jevíčko

Významným seskupením, které se výrazně účastnilo kulturního dění ve městě v prvním desetiletí milénia, byl Yetti club. Toto sdružení mladých cestovatelů, hudebníků a literátů v Jevíčku vzniklo v roce 2001 při příležitosti organizace prvního ročníku "Dnů pro Tibet."⁷ Jelikož do skupiny patřil také úspěšný český fotograf Jan Košťál, pořádala převážně výstavy fotografií ze svých cest po světě. Cestovatelé z Yetti klubu navštívili například Indii, Írán, Nepál, Pákistán, Austrálii, Afghánistán nebo Egypt. Tím se však míra účasti na kulturním životě města zdaleka nevyčerpala. Mezi jejich aktivity patřila také organizace dalších kulturních akcí, jako jsou výstavy, přednášky a koncerty, zejména spřátelených jazzových a rock-bluesových kapel, nebo čtení poezie člena Yetti klubu Rudy B. Berana.

„V roce 1998 jsme na naší badatelské výpravě přes himalájské hřbety, v jednom zapadlém koutku vysočiny, objevili ve věčně zamrzlé půdě otisk, který byl zároveň otázkou i odpovědí. Relikvii jsme po mnoha útrapách vykultali ze země. Při převozu sem k nám, na yettiologickou základnu, se relikvie

---

⁷ Jevíčské Dny pro Tibet byly založeny roku 2001 a od té doby se každoročně konají 8. a 9. března. Mezi jejich první organizátory patřili především pozdější zakladatelé Yetti klubu Radovan Radys Selinger, Petr Pulén Hruda, Kamil Stopka a bratři Jan a Jiří Košťálové, Roman Müller a Ruda B. Beran.

přeměnila v pěkněj sajrajt. Poté, co jsme odmítli řadu diletantských názorů, jsme se rozhodli předat vzorek k prozkoumání na pařížskou Sorbonnu, kde speciálně vytvořený tým vědců potvrdil naši hypotézu, že se nejedná o lejno jaka. Po stovkách hodin strávených v diskusích, které provázely naděje, pochybnosti, vypitá piva a intelektuální emise, jsme se rozhodli námi objevenou raritu přeměnit v pamětní desku. P. S.: Tato deska dodnes visí na zdi v restauraci Sport, aby připomínala vznik našeho klubu.“⁸

4.2 Prezidentské verše Míru Prchala

„Při prvním čtení jsme fascinováni simplifikací, která se dá vystihnout snad jen v termínu zplacatění. Nejde o vyprázdnění či anihilaci skutečnosti, ale o jakousi planimetrickou projekci, v níž se ztrácejí veškeré vertikály včetně prožívání času.“⁹

Jedním z mystifikačních počínů skupiny kolem Yetti klubu se stala glorifikace tzv. malohanáckého prezidenta Míru Prchala a taktéž prezentace a distribuce jeho díla. O šíření slávy tohoto „legendárního muže a vladaře“ se zasloužil především básník, textař a rocker Ruda B. Beran, o kterém se zde ještě podrobněji rozepíšu níže. V následující oslavné charakteristice jevíčského „prezidenta“ nelze přehlédnout podobnost s absurdním udělováním funkcí, které probíhalo také v uměleckém sdružení Křižovnická škola čistého humoru bez vtípu.¹⁰

„Kdo že to je? Kolem prezidentských voleb je v naší zemi pěkná mela už dlouho. Ovšem jde to kolem nás, občanů Jevíčka, protože my svého prezidenta již máme. Je to Míra ‚Mireček‘ Prchal. Je družný k lidu, rád s nimi

---

⁸ Zkrácený výtah z úvodní řeči, kterou proslovil jeden ze zakládajících členů Yetti klubu v restauraci Na Sportě v roce 2001 [cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/vznik.htm>.

⁹ Borecký, V.: *Geneze lamezonu v archetypální intuici fraucimóru*. In: Svoboda, V. Plumlovský: *Co složím, to mám*. Torst, Praha 1996, str. 7.

¹⁰ Blabolilová, E.: *Křižovnická škola humoru bez vtípu*. Bakalářská diplomová práce, FF MU, Brno 2011, str. 18 [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: http://is.muni.cz/th/178526/ff_b_a3/.

vede monolog u piva a někdy, pravda, stráví celé dlouhé odpoledne v hospodě. Nikdy však ne nadarmo. Vždy rozdává spoustu svých myšlenek a nápadů mezi občany. Politik jak má být. Celé okolí nám ho závidí a my jsme na něj jaksepatří pyšní.“¹¹

Svérázná osobnost jevíčského hospodského folklóru, Miroslav Prchal, pro jedny blázen a alkoholik, pro druhé insitní umělec, se stal také předobrazem hlavního hrdiny zatím nepublikovaného románu Rudolfa Berana *Bezdná agónie Čudly Úprka*. Beran, obdivovatel Josefa Váchala a jeho *Krvavého románu*,¹² ale také nadšený čtenář Václava Svobody Plumlovského,¹³ se nechal inspirovat životními osudy tohoto nekonvenčního muže a učinil jej protagonistou tzv. 1. adekvátního románu.¹⁴ Vše nasvědčuje tomu, že agónie Čudly Úprka a život Míry Prchala mají styčné plochy. „Míra se narodil cca mezi lety 1949–1951 jako mimoboček jednoho z ruských lampasáků, kteří zde po roce 1948 dohlíželi na budování socialismu. Hlavně byl však jeho otec podle všeho stará frontová šarže, které proděla 2. světovou válku sakumpikum se vším všudy, čili i s kořalečným morem, který poznamenal příslušné sperma a je zřejmou příčinou Mírovy nevšední exkluzivity. Mírovu maminku pak pojal za ženu soudruh Prchal, jenžto se v dané době výrazně podílel na kolektivizaci venkova v sudetském Boršově a jehož pak Míra zvěčnil v básni *Kužák*.“¹⁵

Měl jsem otce komunistu,

na černé Zetce jezdíval,

kužený kabát nosíval,

sedláky do JZD honíval.

Řval po nich,

dali všechno:

---

¹¹ Yetticlub. 2002. *Malohanácký prezident* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm>.

¹² Váchal, J.: *Krvavý román*. Odeon. Praha 1970.

¹³ Dílo tohoto autora uspořádal Vladimír Borecký. In: Svoboda, V. Plumlovský: *Co složím, to mám*. Torst, Praha 1996.

¹⁴ Termín Rudolfa B. Berana, osobní konzultace 7. dubna 2012. Archiv autorky.

¹⁵ Beran, R. B.: osobní konzultace 14. 5. 2012. Archiv autorky.

zrno, pole, dobytek i stroje.

Pak přišla doba přeměny,

on zpytoval své svědomí

a proto už mě neláká,

být znovu synem kužáka!¹⁶

Prchalovo stručné curriculum vitae popisuje Beran takto: „Dnes už je Míra v důchodu. Předtím cca 10 let pobíral důchod invalidní. Během své poctivé pijácké kariéry si přivodil nespočetně fraktur a jiných úrazů. Údajně měl zvětšená játra, už když se narodil, a proto dosud funguje. A co se týče pití, je stále při chuti. Na základní škole několikrát rupnul, načež si musel základní vzdělání dodělat v pětadvaceti letech dálkově. Prošel v životě několika zaměstnáními. Zvláště se proslavil jako řidič hovnocucu, dokonce byl i horníkem. . . Jo, ten Míra je nadlouho. Je holt adekvátní člověk! A můj Čudla Úprk – ano, to je on.“¹⁷

Také více než kladný vztah k pivu a recepci prostoru hospody jako chrámu nám naznačuje styčné plochy tvorby autorů, patřících k okruhu jevičského Yetti clubu a poválečných uměleckých škol, které humor povýšily na smysl života. Sám mystifikátor a teoretik Křižovnické školy¹⁸ Vladimír Borecký se odvolával na filozofa Martina Heideggera, který ve svém pozdním díle došel k stejnému stanovisku.¹⁹

Naštěstí Rudolf Beran, poučen sběratelskou činností Vladimíra Borovského a péčí o dílo Václava Svobody Plumlovského, Prchalovy básně

---

¹⁶ Prchal, M. 1994 – 1996. *Kužák* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

¹⁷ Beran, R. B.: osobní konzultace 14. 5. 2012. Archiv autorky.

¹⁸ Dále též jen KŠ, Křižovnická škola či Křižovnická škola bez vtupu nebo též Křižovnická škola čistého humoru bez vtupu.

¹⁹ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

zachránil pro další generace a my se můžeme dopřát estetický požitek z jejich odzbrojující naivity.

„Dalo mi hodně práce, než jsem doma našel, hluboko v šuplíkách, básně Míru Prchala, které jsou datovány do let 1994–1996 a jsou skutečnými klenoty malohanácké poezie. Jsem tomu nesmírně rád, neboť by tyto texty nejspíše skončily v zapomnění, což by bylo škoda! V básni *Kužák* vzpomíná Mírek, s bolestným humorem, na 50. roky a založení JZD v jeho rodném Boršově. V básni *Klouzek* pak ožehavý problém vlny gamblersství v 90. letech nedávno uzavřeného století a v básni *Pout'* popisuje, jak těžké jsou pout'ové svátky pro prezidenta Malohanácké republiky. Čtvrtou báseň *V hospodě Na Formance* napsal Mírek jedním tahem v hospodě Na Formance na již legendárním čundru na Pastvinské přehradě v roce 1995, kterého se zúčastnily dnes významné celebrity jevíčského Yetti klubu. A neboť jsem ani já nechyběl, mohu jen dosvědčit, že nelze zapomenout. Stejně tak nedopust'me, aby padly v zapomnění tyto Mirkovy verše!²⁰

Jelikož verše svou jednodimenzionalitou a primitivními rýmy připomínají spíše tvorbu dítěte či zákonitostmi poezie nepoznamenaného retardovaného jedince, nabyla jsem nejprve dojmu, že se jedná o recesi některého ze členů Yetti klubu. Po zevrubnějším studiu tvorby insitních umělců, zejména díla „knížete české insitní poezie“²¹ Václava Svobody Plumlovského, a konzultaci s domnělým autorem básní Rudou B. Beranem jsem své stanovisko přehodnotila. Tato nedůvěra při recepci díla naivního umělce je taktéž typická při střetu s insitním uměním. „Zjednodušená exprese je dovedena do takové dokonalosti, že vyvolává důvodné podezření, nejde-li o dílo rafinovaného imitátora.“²²

„Ty básně napsal skutečně Míra Prchal. Je to jeho vděčný příspěvek do depozitáře českého insitního umění. Vzpomínám si, jak je vždycky přinesl, měl je vytepaně hrubě kostrbatým písmem na totálně pomajdaném cancu papíru.

---

²⁰ Prchal, M. 1994 - 1996. Prezidentské verše Míru Prchala [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

²¹ Termín Vladimíra Boreckého. In: Svoboda, V. Plumlovský: *Co složím, to mám*. Torst, Praha 1996.

²² Borecký, V.: *Geneze lamezonu v archetypální intuici fraucimóru*. In: Svoboda, V. Plumlovský: *Co složím, to mám*. Torst, Praha 1996, str. 7.

Pouze tu etudu „*V hospodě Na formance*“ mi přímo diktoval jako tok myšlenek. Bylo tomu cca v roce 1993 nebo 1994 během legendárního čundru na Pastvinské přehradě. Etuda vyznívá silně moravsko-nacionálně, avšak zároveň svědčí o tom, že když se chlastá, tak je krásně všude na světě i navzdory averzi. Obzvláště zajímavý a v české poezii zcela ojedinělý obrat najdeš v tom verši, kde Míra praví: „Ten kraj je krásný, já ho rád nemám, s Číšky bych nežil!“²³ Rezonuje tu povědomí domova a vsugerované identity. Jinak ty Mírovy básně jsou přímo stvořeny pro zevrubnější analýzy, ostatně stejně jako Míra sám.²⁴

V hospodě Na Formance sedím,

cigáro kouřím,

paralýzu popíjím.

Koukám se na Čudlu

a poslouchám

jak Číšci štěbetají.

Ten kraj je krásný,

já ho rád nemám,

s Číšky bych nežil!

Vrátím se tam, odkud pocházím

a jen vzpomínám na píseň naši:

Ty krásná Moravo,

osázená vinohradem!²⁵

---

²³ Prchal, M. 1994 - 1996. *V hospodě Na formance* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

²⁴ Beran, R. B.: osobní konzultace, 14. 4. 2012. Archiv autorky.

²⁵ Prchal, M. 1994 - 1996. *V hospodě Na formance* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

V dějové básni *Klouzek* si ve snaze zachovat rým s onomatopoickým „blenk“ pomáhá jakousi hanáckou variantou již poměrně zdomácnělého anglicismu „drenk“.

Klouzek u bedny stojí,
drobné koruny do ní hází.
Bedna dělá pi pííí.
kasa blenk,
on dopíjí svůj poslední drenk.
Sahá hluboko do kapsy,
poslední hrst drobných vyndává,
hází,
bedna pi píí,
kasa blenk,
on si zamne bradu,
strčí ruce do kapsy
a opouští šenk!²⁶

Naprostá simplifikace veršů působící jako pouhý záznam mluveného slova demonstruje sebekritická báseň *Pout'*.²⁷

Pout' u nás byla,

---

²⁶ Prchal, M. 1994 - 1996. *Klouzek* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

²⁷ Prchal, M. 1994 - 1996. *Pout'* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

peníze nemám,
všechny jsem propil!
Teď tady dřepím
a na to čumím,
jak jiní je mají.
Říkám si: Ty starej vole,
proč tolik chlastáš?
Když na to nemáš,
tak sed' doma!²⁸

4.3 Jaroslav Pavelka – „Shakespeare“ z Malé Hané

Dalším umělcem, který svou tvorbou dokresluje atmosféru kulturních akcí v Jevíčku a okolí, je básník a písničkář Jaroslav Pavelka (1949). Ačkoliv se tento rodák z Ústí nad Labem ocitl v malohanáckém Jevíčku až v 90. letech, brzy se zapojil do místního kulturního života. Zformoval hudební skupinu Zatahukvak a bluesový rytmus tohoto hudebního tělesa začal brzy doprovázet kulturní akce literárního sdružení Iniciály i dalších místních spolků. Texty jeho písní se brzy staly součástí místního hospodského folklóru, čehož je důkazem např. humorná óda na malohanáckou metropoli.

V Jevíčku

Já si žiju jako v nebíčku

To si zapamatuj Jeníčku

Jinak to tady nechodí

---

²⁸ Prchal, M. 1994 - 1996. *Pout'* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

Jevíčko

Vzpruží neduživé tělíčko

Pofouká mi každý bebíčko

Když se mi něco přihodí

Protože

Sklenička

Pivíčka

Z Jevíčka

Předělá dědouška na super mladíčka

(bólej mě játra!)

V Jevíčku

Mám to na háku a v malíčku

Pohoda a úsměv na líčku

Člověk se už tak narodí.²⁹

Píseň má v repertoáru bluesová kapela Bluemy, jenž Pavelka zformoval později, a v současnosti je jejím „lídrem“. V regionu je básník znám také pod přezdívkou „Shakespeare z Jevíčka“, protože byl oceněn v soutěži o nejlepší shakespearovský sonet, pořádané na stanici Český rozhlas 3, Vltava, předsedou poroty Martinem Hilským.³⁰

---

²⁹ Pavelka, J.: *V Jevíčku* [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://bandzone.cz/bluemy>.

³⁰ Beran, R.: *Profil literárního sdružení Inicialy*. Nepublikovaná bakalářská diplomová práce, PdF UHK, Hradec Králové 2005, str. 60.

5. Inspirace dílem Plumlovského a Křižovnické školy čistého humoru

„Pojem *insitní* je odvozen z latinského *in situ*, tj. na místě vlastního vzniku. Jako drahý kov či kámen se vytváří *in situ*, v nitru hory, se kterou bytostně souvisí, je insitní umělec spjat s prostředím, které ho formovalo. A tak nám nezbyvá než se vydat za básníkem do jeho rodiště...“³¹

Hnutí místních umělců sdružených v cestovatelském a recesistickém Yetti klubu se inspirovalo tzv. insitním uměním. Řada naivních umělců po sobě zanechala bohatou uměleckou produkci a regionální tvůrci, především Beran, byli okouzleni zejména osobností a dílem svérázného prostějovského básníka Václava Svobody Plumlovského a učením tzv. Křižovnické školy humoru bez vtípu. Dalo by se říci, že recesistické aktivity jevíčského Yetti klubu navazují na mnohaletou českou snahu uměleckých a pseudouměleckých sdružení vymezit se proti tradičně pojímanému umění a propojit je s životem natolik, až se téměř vytratí ona pomyslná hranice. Tyto snahy sice nevznikly přímo v českém prostředí, ale brzy se modifikovaly v lokální české varianty, kterým dominoval především typicky český sarkastický humor a v našich krajích tolik oblíbené prostředí hospody.³²

Je všeobecně známo, tyto komodity mají v českých zemích odvěkou tradici, mnoho spolků v české historii se scházelo pouze v hospodě; jmenovala bych např. Stranu mírného pokroku v mezích zákona³³ nebo Haškova Švejka.³⁴

Mezi umělecké skupiny tohoto druhu, které vznikly ve druhé polovině 20. století, patří především skupina Šmidrů a Křižovnická škola čistého humoru bez vtípu.

---

³¹ Borecký, V.: Lamezon a fraucimor. Plumlovského anticipace postmodernismu. In: *Zrcadlo obzvláštního: (z našich mašiblblů)*. Nakladatelství Hynek, Praha 1999, str. 275.

³² Blabolilová, E.: *Křižovnická škola humoru bez vtípu*. Bakalářská diplomová práce, FF MU, Brno 2011, str. 9–12 [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: http://is.muni.cz/th/178526/ff_b_a3/.

³³ Hašek, J.: *Politické a sociální dějiny Strany mírného pokroku v mezích zákona*. Nakladatelství Levné knihy KMa, Praha 2003.

³⁴ Hašek, J.: *Osudy dobrého vojáka Švejka*. Československý spisovatel, Praha 1966.

5.1 Šmidrové

Nejprve bych stručně představila uměleckou skupinu s názvem Šmidrové. Do seskupení vzniklého na počátku 50. let patřil malíř Bedřich Dlouhý, sochaři Jan Koblasa a Karel Nepraš, skladatel Jaroslav Vožniak a později i výtvarník Rudolf Komorous. Když vezmeme v úvahu totalitní režim, potlačující veškeré svobodné projevy člověka, nemůžeme se mladým umělcům divit, že chtěli s pomocí humoru aspoň na chvíli zapomenout na to, co se kolem nich dělo. Hlavní náplní práce tedy byla recese. Ve své tvorbě propojovali různé umělecké žánry, používali prostředky výtvarné i hudební. Hráli divadlo, veřejně recitovali své básně, bavili se natáčením filmů a podobně. Pořádali recesistické akce, tzv. malmuzherciády,³⁵ ve kterých se snažili parodovat soudobé kulturní akce. Mezi zásadní rysy jejich tvorby patřila zejména hravost, nadsázka a grotesknost. V grotesce se snoubí vtíp a parodie se smutkem a beznadějí ze situace bez východiska. V tom bychom mohli pozorovat návaznost na skupinu dada, která groteskou reagovala na absurditu 1. světové války. Obdobně Šmidrové a později i Křižovnická škola humoru bez vtípu tímto svým svérázným způsobem reagovala na potlačování umělecké svobody a autenticity v 50. letech. Členové skupiny se i po jejím rozpadu snažili, aby humor a vtíp zůstal způsobem jejich života a obranným štítem proti absurditě doby.³⁶

5.2 Křižovnická škola humoru bez vtípu

Také Křižovnická škola humoru bez vtípu při tvorbě využívá grotesku – se Šmidry ji spojuje osoba Karla Nepraše a především obdobný nevážený přístup k funkci spolku. S odstupem doby je vyzdvižována hlavně proto, že

---

³⁵ Název akce byl odvozen od počátečních písmen zapojených uměleckých oborů: malířství, muzika a herectví. In: Blabolilová, E.: *Křižovnická škola humoru bez vtípu*. Bakalářská diplomová práce, FF MU, Brno 2011, str. 9 [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: http://is.muni.cz/th/178526/ff_b_a3/.

³⁶ Op. cit. Blabolilová, E., str. 9 - 10.

přispěla do sféry akčního umění. Obecně však skupina šokovala svým přístupem k umění, totiž jejím nezájmem o ně. Dalo by se říci, že postrádala umělecké ambice, na setkáních umělců bylo dokonce zakázáno o umění mluvit. Vladimír Borecký rozděluje působení Křižovnické školy do pěti fází.³⁷

První fázi mezi lety 1958–1962 bychom mohli označit za určitý předvoj Křižovnické školy. Malíři Zdeněk Beran, Antonín Tomalík, Zbyšek Sion a Antonín Málek se roku 1958 začali scházet v hospodě U Křižovníků. Někdy v tomto období se k nim připojují hudebníci Antonín Kubálek a Ladislav Kozderka, psycholog a filozof Vladimír Borecký, kreslíř Jan Steklík, fotograf Jiří Putta a kunsthistorik Zdeněk Felix. V této etapě měl vzniknout i pojem Křižovnická škola a pojetí čistého humoru bez vtipu.³⁸ Druhá fáze (1963–1967) se nese ve znamení institucionalizace. Nepraš a Steklík se prohlašují za ředitele školy. Stávající členové tuto změnu přijímají jako projev zvýznamnění nevýznamného. Ke skupině se přidávají kunsthistorikové Ivan Jirous, Věra Vařilová (později Jirousová), Josef Kroutvor, Nad'a Řeháková, muzikanti Vratislav Brabenec a Arpád Tápos, mim Boris Hybner, chemik Martin Kadeřávek, k seskupení se přidávají Kanad'ané Paul Wilson a Don Sparling (Brno). Období končí rekonstrukcí podniku U Křižovníků. V třetí fázi mezi léty 1968 a 1970 (Borecký ji označuje za vrcholnou) je centrum přesunuto do hospody u Svitáků, významnou roli pak hraje i hospoda U soudku v ulici Ostrovní. Ivan Jirous propojuje Křižovnickou školu díky působení v časopise Výtvarná práce s dalšími umělci (Jiří Němec, Otakar Slavík, Eugen Brikcius, Olaf Hanel, Jiří Daniček, Vladimír Burda, Jindřich Procházka, Andrej Stankovič). Skupina se propojuje s undergroundem. Čtvrtou fází (70. léta) Borecký nazývá defenzivní. Centrum je stále v hospodě U Svitáků. V roce 1973 je poprvé uvězněn Jirous, později také Daniček, Brikcius, Kořán a Brabenec. V této fázi vývoje skupiny vzniká Charta 77. Wilson je vykázán do Kanady, kam jej později následují Hanel a Brabenec. Steklíkovo působení se omezuje již pouze na Brno. Roku 1978 umírá Petr Lampl. Během páté fáze v

---

³⁷ Op. cit. Blabolilová, E., str. 11.

³⁸ Op. cit. Blabolilová, E., str. 11.

80. letech dochází ke stagnaci celé skupiny. Po pádu komunismu Borecký spatřuje příslib 6. fáze v podobě chystané výstavy roku 1991.³⁹

Skrytým prostředkem v boji proti režimu bylo přejímání soudobých politických praktik na vnitřní mechanismy skupiny. Křižovnická škola⁴⁰ svolávala schůze, ze kterých se dělaly zápisky, a které se uzavíraly zprávami. Předsedy byli ředitelé KŠ Karel Nepraš a Jan Steklík, kteří si volili své sekretářky. V rámci schůzí se řešily nesmysly, jednalo se o členech skupiny, schvalovala se členství, hodnotily se výsledky činnosti skupiny, otázky spojené s hospodským zařízením, jeho stavem, personálem či návštěvníky apod.⁴¹

Skupina si libovala v titulování a vytváření určité hierarchie. Post ředitelů, jak již bylo zmíněno, zastávali Nepraš se Steklíkem. Tajemnicí KŠ byla Jirousová, ministrem vnitra KŠ Jirous. Další tituly se odvíjely podle poslání jednotlivých členů, byly to např. kastelán KŠ (Ladislav Placatka), ředitel pianistů KŠ (Antonín Kubálek), koordinátor odběru pivních vzorků KŠ (Martin Kadeřávek, jenž byl i chemikem KŠ) či farář KŠ (Bohoušek) a další.⁴²

Jste vy, panenky, hezky,
vy mě máte rády všecky,
že jsem svobodný pán,
pozvu se k vám sám,
obav žádných nemám,
co složím, to mám.⁴³

---

³⁹ Op. cit. Blabolilová, E., str. 10.

⁴⁰ Op. cit. Blabolilová, E., str. 12.

⁴¹ Op. cit. Blabolilová, E., str. 18.

⁴² Op. cit. Blabolilová, E., str. 18.

⁴³ Svoboda, V. Plumlovský: *Panenkám*. In: Borecký, Vladimír: *Zrcadlo obzvláštního: (z našich mašiblí)*. Hynek, Praha 1999, str. 281.

5.3 Václav Svoboda Plumlovský

Křížovnická škola humoru bez vtípu prostřednictvím Šmidrů objevuje Václava Svobodu Plumlovského. V jeho poezii vyzdvihují prostotu, bezelstnost a naivitu, někdy hraničící až s primitivností. Tyto vlastnosti odpovídají poetice „bezpointovosti“ Křížovnické školy. Ta se s Plumlovským ztotožňuje a vede o něm hospodské debaty. Obdiv k básníkovi členové KŠ vyjadřují akcí uspořádanou roku 1972 zvanou Pocta básníku Plumlovskému. Uctění básníka spočívalo ve vykonání cesty na zámek Plumlov. Básníkovým předním obdivovatelem byl Petr Lampl, s nímž společně pořádali slavnostní akademii na počest Plumlovského. Čistý humor bez vtípu prostupuje veškerým křížovnickým děním, spontánní zábava utváří celého ducha uskupení. Křížovnická škola svým způsobem na Šmidry navazuje, a to přístupem k tvorbě, jejímž základem zůstává groteska, a nevážným přístupem k funkci spolku. Obě seskupení jsou navíc spojována osobou Karla Nepraše. KŠ vzniká současně s dozrívající tvorbou Šmidrů ke konci 50. let.⁴⁴

Považuji za důležité se zmínit o člověku, který celý život zasvětil vědeckému zkoumání projevů humoru a komiky. Také díky jeho zájmu a bádání neupadli v zapomnění „insitní obři“ Václav Svoboda Plumlovský, Jakub Hron Metánovský a mnoho dalších autorů absurdního humoru.

5.4 Vladimír Borecký (6. 12. 1941 – 6. 2. 2009)

Člen Křížovnické školy čistého humoru, psycholog, filozof, kulturolog, teoretik komiky a mystifikátor se ve své původní praxi klinického psychologa věnoval problematice hry a hraček. Fenomén hry a hravosti také později ovlivnil jeho další odbornou činnost. V celém svém díle zkoumal různé stránky lidské představivosti, komiky a hry. Závěry svého bádání shrnul v knize

---

⁴⁴ Op. cit. Blabolilová, E., str. 18 - 19.

Imaginace, hra a komika.⁴⁵ Právě imaginace nám podle Boreckého významně rozšiřuje obzory a autor ji považuje za aktivní a kreativní zdroj kultury. Teoretickému rozpracování problematiky imaginace se věnuje v knize *Porozumění symbolu*.⁴⁶ Mezi obecné rysy Boreckého práce patří nejen uvádění méně známých zahraničních teorií komiky, filozofie či antropologie do českého prostředí, ale také znovuobjevování zapomenutých českých „velikánů umění“, o kterých bude pojednáno níže. Čtyřmi základními druhy komiky, naivitou, ironií, humorem a absurditou se zabývá v knize *Teorie komiky*⁴⁷ a přímo na komiku absurdity je zaměřena kniha *Odvrácená tvář humoru*,⁴⁸ ve které prezentuje neoficiální humoristická hnutí (např. hnutí Recesse, explosionismus Vladimíra Boudníka, hnutí Šmidrů, Řimsologická společnost, Křížovnická škola čistého humoru bez vtípu nebo fekálismus). Borecký sám byl vyznavačem tzv. tlapismu, náboženství smíchu, jehož základem je kult boha smíchu Velkého Tlapouna.⁴⁹ „Neznal jsem zprvu jeho jméno. Ozval se bouřlivým, nepotlačitelným a vyčerpávajícím smíchem, který vycházel ze mne. Pochopil jsem dlouhým úsilím a soustředěným rozjímáním, zatímco smích se nutkavě vracel, že zde nejde o běžný vulgární smích, kterým se smějeme něčemu určitému, ale že jde o spontánní tlapání, kterým se ve mně směje *božský Tlapoun*. Religiózní význam *tlapání*, srovnatelný s křesťanskou extází či buddhistickou nirvánou, patřil od té doby k mým nejhlubším zážitkům.“⁵⁰

Dlouhodobě zkoumal tzv. obzvláštníky a mašibly, jejichž naivní umění považoval za specifický projev absurdity. Jednotlivé statě o tvorbě těchto výstředních osobností vycházely v Technickém magazínu a později byly souborně vydány pod názvem *Zrcadlo obzvláštního*.⁵¹ „Obzvláštník je charakterizován podivínstvím, ozvláštňujícím, tvořivým pohledem na svět, rozrušováním vědeckých konvencí a ustálených schémat. Obzvláštnické projevy vnímá Borecký jako projevy svébytné poetiky, jako poetické výtvo

---

⁴⁵ Borecký, V.: *Imaginace, hra a komika*. Triton, Praha 2005.

⁴⁶ Borecký, V.: *Porozumění symbolu*. Triton, Praha 2003.

⁴⁷ Borecký, V.: *Teorie komiky*. Hynek, Praha 2000.

⁴⁸ Borecký, V.: *Odvrácená tvář humoru*. Dauphin, Liberec – Praha, 1996.

⁴⁹ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR,

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

⁵⁰ Borecký, V.: *Zrcadlo obzvláštního: (z našich mašiblů)*. Hynek, Praha 1999, str. 309.

⁵¹ Tamtéž.

vybavené originální naivní komikou či groteskností. Odkazu obzvláštníků se Borecký ujal i jako editor a k vydání připravil texty Václava Svobody Plumlovského, Jana Lukeše či Jakuba Hrona Metánovského. Posledně jmenovaný rozsahem své činnosti představoval pro Boreckého klíčovou a reprezentativní postavu mašiblu,⁵² proto také jemu věnované kapitoly z knihy *Zrcadlo obzvláštního* vydal samostatně jako Hronovu monografii (*Legenda o Hronu*⁵³).⁵⁴

Boreckého zaujetí absurditou a mystifikací se projevovalo i v jeho vlastním psaní, v němž je často obtížné určit striktní hranici mezi vědeckým diskursem a jeho ironizací, parodií a vědeckou mystifikací. Tento rys se projevuje především v knihách esejistického zaměření (*Odvrácená tvář humoru, Zrcadlo obzvláštního*).⁵⁵ V posledně jmenované publikaci vysvětluje tento originální vědec význam pojmu mašibl.⁵⁶ „Právě on uvedl to tajuplné slovo do obecného poznání – a dlouhodobě se zabýval těmi, kdo byli v jeho očích skuteční a nefalšovaní mašiblové, tj. magoři, šílenci, blbli, ať to byl dementní buditel Jan Kollár, nebo třeba někdejší pouťový ministr školství František Kahuda. Vladimíru Boreckému se podařilo z hlubin zapomnění vydolovat a vtisknout poté patřičnou a zaslouženou aureolu i jiným famózním zjevům ze světa našich mašiblu spíše literárních: jeho zásluhou byl znovuzkříšen Jan Lukeš, nikoli nynější filmový činitel, nýbrž choromyslný autor budovatelských operet a tvůrce jazyka zvaného iškovština. Na základě svého celoživotního zájmu o tvorbu literárních naivistů Borecký znovuobjevil kupříkladu také Jakuba Hrona Metánovského⁵⁷ nebo Václava Svobodu Plumlovského, bez nichž by v české literatuře bylo smutněji a nezajímavěji. Právě ve spojitosti s Plumlovským, kterého označoval za knížete české inzitní poezie nebo za „insitního obra“, zformuloval Borecký svou teorii „lamezonu“, čili příbytku spojujícího v jedno chrám i hostinec, duchovno i neduchovno, scénérii životní v její maximální plnosti – a odvolával se přitom na známý

---

⁵² Zkomolenina slov magoři, šílenci, blbli.

⁵³ Borecký, V.: *Legenda o Hronu*. Gutenberg, Praha 2007.

⁵⁴ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

⁵⁵ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

⁵⁶ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

⁵⁷ O J. Hronovi se zmiňuje též K. Čapek In: *Marsyas*. Praha, Československý spisovatel, 1971.

výrok Martina Heideggera, že jednou „bude pro bohy založen hostinský a klášterní dům, jímž budou zastíněny řecké chrámy“.⁵⁸

Humor považoval Vladimír Borecký za prostředek odhalení absurdity a dohlédnutí k samotné podstatě bytí. V knize *Odvrácená strana humoru*⁵⁹ se zabývá teorií komiky. V kapitole o Křižovnické škole humoru bez vtipu vyzdvihuje význam hospody a přirovnává ji k chrámu.⁶⁰

---

⁵⁸ Novotný, V. 2009. *Odešel člověk široké mysli: Vladimír Borecký* [online]. Portál české literatury [citováno 13. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.czechlit.cz/aktuality/1501-odesel-clovek-siroke-mysli-vladimir-borecky>.

⁵⁹ Borecký, V.: *Odvrácená tvář humoru*. Dauphin, Liberec – Praha, 1996.

⁶⁰ Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

6. Literární sdružení Iniciály

„Jistě si položíte otázku, proč právě INICIÁLY. To slovo pochází z latiny – initium – a v překladu znamená ZAČÁTEK. V případě našeho literárního sdružení, které jsme takto pojmenovali, je to víc než symbolické, neboť vzniklo právě pro začínající, debutující autory, ať už mají jakékoliv rodné číslo. Iniciály slouží mladé literatuře, jejímu zrání a profilování. Nejsou nikomu uzavřeny a nesešněrovávají je hranice regionu. Iniciály jsou společníkem klíčící poezie a prózy, společníkem kolorování vlastní duše. V jejich objetí se člověk snáze odváží myslet a odhalovat nitro, které tolik bolí a přitom je plné kouzel. Chuť psát zrazuje, aby se opět, uzdravená, vrátila, provokovala a inspirovala. Iniciály jsou první písmena pokusů, první slzy vytažené ze zásuvek stolů, první nespoutané myšlenky, první klopýtání v literárních rozpacích.“⁶¹

Vedle známějšího časopisu pro mladé autory, který začal počátkem roku 1990 vydávat Vladimír Křivánek, vzniká v oblasti Malé Hané takřka o desetiletí později nejprve zájmové seskupení regionálních literátů, později občanské sdružení – básníků, prozaiků i výtvarníků východočeského kraje, kteří svou tvorbou obohacují kulturu výše zmíněného regionu. Není to však jen sdružení čistě regionální, autoři Iniciál ve své tvorbě mnohdy překračují hranice východních Čech i západní Moravy.

Občanské sdružení Iniciály bylo založeno v červnu 1997 v Jevíčku a jeho hlavním smyslem byla především vzájemná podpora začínajících i již zkušených autorů regionu, kteří se díky němu odvážili prezentovat i konfrontovat vlastní tvorbu na veřejnosti. Představitelé sdružení od počátku ujišťovali veřejnost, že je otevřené pro každého aktivního zájemce o literární tvorbu staršího patnácti let, ať již publikoval své práce v tisku, knižně nebo ještě nikde. K zakladatelům a předním autorům myšlenky založit tento literární spolek patří Oldřich Koudelka, Ruda B. Beran, dále ve sdružení působili

---

⁶¹ Koudelka, O.: Initium rovná se začátek. *Noviny Svitavska, Literární příloha Iniciály*, prosinec 1998, str. 1.

například Petra Langová, Petr Peřina, Denisa Kupsová, Bára Davidová, Štěpán Blažek a další.

Zásadní podíl na znovuvzkříšení místního literárního života v druhé polovině 90. let měl patrně Oldřich Koudelka. Když se tento moravskotřebovský rodák po mnoha letech vrací na Malou Hanou, získává tak místní nezkušená, ač talentovaná, komunita literátů v osobě renomovaného novináře schopného organizátora a podporovatele jejich prvních nesmělých kroků. Mladí autoři se odvážili své texty vysvobodit z „šuplíku“ a nechají je vynikat na stránkách novin nebo časopisů.

Zkušený novinář, básník a prozaik se rychle zorientoval v terénu plném literárních nadějí a začal jednat. Zapojil se do organizace malohanáckých kulturních aktivit a brzy získal kontakty na místní literární talenty. Ač se později do Iniciál zapojily autorky z Moravské Třebové, Kupsová a Davidová, kolébka hnutí a jeho první krůčky se uskutečnily přímo v Jevíčku, v srdci malé Hané.

Sám Oldřich Koudelka vzpomíná na vznik Iniciál takto: „Myšlenka založit spolek pro mladé autory tady byla už dlouho. V roce 1996 se v Jevíčku v sále na Moravě⁶² organizovaly první znovuobnovené šibřinky a potom něco slavili fotbalisti. Petr Kobelka⁶³ za mnou přišel, jestli bych tomu nevymyslel program a nemoderoval to. Tam mi Roman Müller⁶⁴ představil Rudu.⁶⁵ Pamatuju si, že jsme spolu seděli na schodech, které vedly do tanečního sálu, a popíjeli rudé víno. Spojila nás touha psát, snaha hledat poezii v běžném životě a společný pohled na svět. Tehdy na těch schodech vznikly Iniciály.“⁶⁶

Vzpomínka Oldřicha Koudelky na počátky seskupení nás upozorňuje na široký záběr Koudelkova kulturního působení v kraji. Není pouze organizátorem literárního spolku; pomáhal také obnovovat staré místní tradice v podobě masopustních šibřinek, ale nejen to, stal se také duchovním otcem významného fenoménu Malé Hané, dnes už vyhlášeného festivalu slivovice,

---

⁶² Hotel Morava má k dispozici sál, ve kterém se odehrává většina kulturních a společenských akcí v regionu.

⁶³ Představitel S. k. Jevíčko.

⁶⁴ Člen recesistického sdružení Yetti club je v současné době starostou Jevíčka.

⁶⁵ Básník Ruda B. Beran.

⁶⁶ Koudelka, O.: osobní konzultace, 6. 5. 2012. Archiv autorky.

každoročně pořádaného v Biskupicích u Jevíčka pod názvem Biskupické kalíšek. „Tenkrát jsme s Františkem⁶⁷ koštovali novou úrodu a já jsem říkal, že ráno si sice nebudeme moc pamatovat, ale že nějaký výstup by z toho měl být. Hodil jsem cosi na papír a vznikla z toho akce, která má dneska nadregionální charakter. Jsem rád, že se to povedlo,“ vzpomínal Oldřich Koudelka, jeden z duchovních otců Kalíšku a nově pasovaný vrchní kalíšník.⁶⁸

Vraťme se ale raději k autorovým literárním aktivitám – k organizaci na podporu nesmělých talentů – Iniciálám. Cílem tohoto literárního spolku dle stanov Iniciál (registrace provedena až 7. 8. 2001, IČO: 26539241) je sdružovat začínající autory poezie a prózy v regionu Moravskotřebovska a Jevíčka, ale i z jiných oblastí. I když Iniciály vznikly v Jevíčku, jejich členy byli i autoři z Olomouce, Prostějova, Jeseníku, Prahy, Svitav a Litomyšle. Dle stanov mají Iniciály organizovat pro své členy pravidelná pracovní setkání, autorská literární čtení, besedy se spisovateli, mají umožňovat účast svých členů na literárních soutěžích a podporovat zájezdovou činnost. Ve spolupráci s regionálním tiskem mají zajišťovat publikování autorských prvotín, ale také odbornou oponenturu a konzultace. Členové sdružení se mají aktivně zapojovat do publikačních aktivit v místě bydliště, případně v okrese, podílet se na zpracovávání obecních zpravodajů a příležitostných publikací regionálního charakteru.⁶⁹ V letech 1998–2003 Iniciály spolupracovaly s deníkem Noviny Svitavska (Deníky Bohemia), kde jedenkrát měsíčně vycházela literární příloha Iniciály. Sdružení podporovalo svého času také knižní publikování prózy a poezie svých členů, veřejná čtení textů a hudební produkce spřátelených kapel (např. Kaderus Blues, Baklažán). Literáti a výtvarníci nejrůznějších profesí (revírník Oldřich Koudelka, učitel Štěpán Blažek, redaktorka Iveta Králová-Nádvorníková, úředník Rudolf Beran aj.) byli v místě svých bydlišť aktivně zapojeni do kulturně společenského života, pravidelně se zúčastňovali literárních soutěží a seminářů (např. Halasův Kunštát). Jejich tvorbu spojoval, pořád ještě spojuje, silný citový vztah k regionu, k vlasti i k člověku

---

⁶⁷ František Václavek, spoluzakladatel festivalu slivovice v Biskupicích, ředitel ZŠ Jaroměřice a majitel biskupické pálenice.

⁶⁸ Nádvorníková, I.: Biskupické kalíšek proslavil malou vesnici. Svitavský deník. 3. 10. 2011 [online, cit. 11. 5. 2012]. Dostupné z WWW: http://svitavsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-biskupicke-kalesek-proslavil-malou-vesnici.html.

⁶⁹ Oldřich Koudelka je autorem řady publikací tohoto druhu. Zpracoval historii Jaroměřic u Jevíčka, Chornic, historii sklárny v Úsobrně aj.

jako bytosti s pevnými kořeny. Svou aktivní prací obohacovali členové Iniciál kulturně společenský a umělecký život v oblasti na pomezí Čech a Moravy.⁷⁰

6.1 Ruda B. Beran

Rudolf Beran se narodil roku 1966 v Moravské Třebové, celý život však žije v Jevíčku. Pracuje jako vedoucí kontaktního místa odboru státní sociální podpory v Moravské Třebové. Společně s Oldřichem Koudelkou je nejvýraznější osobností literárního sdružení Iniciály. Je absolventem Mediálního a komunikačního studia Univerzity Hradec Králové, fakulty pedagogické, obor Jazyková a literární kultura. Do skladby přednášek jeho studií nepatřily pouze předměty jazykové či komunikační, ale také předměty literární povahy. A právě tyto předměty, v součinnosti s pedagogickými osobnostmi, které je přednášely, byly pro literáta velkým přínosem. Velice rád proto vzpomíná především na doc. PhDr. Petra Posledního, CSc., přednášejícího teorii literatury, s nímž se nakonec sešel také při diplomové práci na téma regionální literatury. Zásadní osobou pro rozvoj Beranova budoucího vzdělávání se stal prof. PhDr. Jan Jirák, Ph.D. „Prof. Jirák patří mezi klíčové osobnosti oboru Mediální studia, který v první polovině 90. let spoluzakládal jako zcela nový obor pro české sociálněvědní prostředí.“⁷¹ Navíc básníka inspiroval k dalšímu studiu na Karlově Univerzitě, kde prof. Jirák také působí. V současné době Rudolf Beran dokončuje studium v Institutu komunikačních studií a žurnalistiky při Fakultě sociálních věd na Univerzitě Karlově. Diplomovou práci píše na téma *Současné postavení Českého rozhlasu 3 Vltava v české mediální krajině* u doc. PhDr. Barbary Köpplové, CSc.

Autor je členem Východočeského střediska Obce spisovatelů, přispívá do jejího bulletinu *Kruh*,⁷² spolupracuje také při organizaci kulturních akcí

---

⁷⁰ Volně dle Stanov občanského sdružení Literární sdružení Iniciály.

⁷¹ Karlova univerzita. 2012. Prof. PhDr. Jan Jirák, Ph.D. [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.cuni.cz/IFORUM-5561.html>.

⁷² Středisko východočeských spisovatelů. Bulletin Kruh [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.spisovatelevc.netsite.cz/publikace#Kruh>.

Městské knihovny Jevíčko.⁷³ V roce 1994 zvítězil v renomované soutěži Halasův Kunštát. Jeho tvorba zahrnuje hudební texty pro moravskotřebovskou kapelu Kaderus Blues,⁷⁴ básnické sbírky i prozaické útvary. Je autorem dvou básnických sbírek. *Nucené verše*⁷⁵ vyšly v roce 1994 u vydavatelství Tipu Jevíčko a *Návrat ke svým rohožím*⁷⁶ mu již vydalo Literární sdružení Iniciály ve spolupráci s Yetti clubem Jevíčko.⁷⁷ V rámci almanachů publikoval své verše spolu s dalšími autory též pod záštitou Vlastivědného sdružení Jevíčko v roce 1995 ve sbírce pod názvem *U okraje cesty*.⁷⁸ Jeho básně můžeme nalézt také v almanaších *Hledání XX2–XXX* v rámci Halasova Kunštátu z let 1994–2002 a ve sborníku *Dokud básník zpívá*,⁷⁹ který vydalo nakladatelství JANUA Praha v roce 2005. V roce 2007 vydal vlastním nákladem kratší prózu s názvem *Justina. Povídka na antické téma*.⁸⁰

V letech 1998–2003 Rudolf Beran pravidelně publikoval v literární příloze Novin Svitavska (Deníky Bohemia) s názvem Iniciály. Beran byl spolu s Oldřichem Koudelkou iniciátorem vzniku sdružení Iniciály a jeho významným členem. U všech autorů sdružení, samozřejmě také u Berana, je patrný vztah k regionu Malé Hané, v jeho případě pak zvláště k Jevíčku.

V roce 2010 vydala agentura Krigl antologii poezie s názvem *Stavitelé chrámu poezie*.⁸¹ Šéfredaktor Jiří Halberštát do ní zahrnul 78 převážně nových českých a moravských básníků, mezi nimi uvedl také báseň R. Berana *Vomezenej šprýmař ve mně*. Odkaz na Rudolfa Berana lze najít také ve slovníku olomouckého prof. PhDr. Lubomíra Machaly, Csc. *Průvodce po nových jménech české poezie*.⁸²

---

⁷³ Městská knihovna Jevíčko [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.knihovna-jevicko.cz>.

⁷⁴ Kaderus Blues [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://kaderusblues.orcz.cz/index1.html>.

⁷⁵ Beran, R.: *Nucené verše*. Tipu, Jevíčko 1993.

⁷⁶ Beran, R.: *Návrat ke svým rohožím*. Iniciály, Jevíčko 2002.

⁷⁷ Yetti club Jevíčko [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz>.

⁷⁸ Blažek, Š. (eds.): *U okraje cesty*. Historicko-vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.

⁷⁹ Čajová, J. (eds.): *Dokud básník zpívá*. JANUA, Praha 2005.

⁸⁰ Beran, R.: *Justina. Povídka na antické téma*. Vydáno vlastním nákladem, Jevíčko 2007.

⁸¹ Halberštát, J.: *Stavitelé chrámu poezie*. Agentura Krigl, Praha 2010.

⁸² Machala, L.: *Průvodce po nových jménech české poezie a prózy*. Rubico, Olomouc 1996.

6.1.1 Básnická tvorba autorů narozených v době normalizace

Generačně je možno Berana přiřadit k autorům narozeným v šedesátých a sedmdesátých letech. Tito básníci dospívali v období normalizace. Od politických poměrů a oficiální normalizační tvorby se tedy snažili distancovat, proto většinou debutovali až po roce 1989. Většinou psali pouze do „šuplíku“, nebo vydávali své verše v samizdatech či polooficiálních tiscích.⁸³

Do okruhu bývalého undergroundu bychom mohli zařadit především J. H. Krchovského, Jáchyma Topola, Lud'ka Markse, Petra Placáka nebo Víta Kremličku. Tyto autory spojuje s Beranem především autentický a neuhlazený pohled na realitu, kritický despekt vůči společnosti, již zmiňovaná ostrá ironie a sebeironie, mnohdy přímočaře formulovaný vztah k Bohu, snaha najít v člověku, a potažmo v celé společnosti, něco mravně sebezáchovného. To jsou tendence, které lze vystopovat také u mnoha dalších autorů; vedle výrazných kritiků společnosti – jako je Ivan Diviš nebo Antonín Brousek – také často právě u autorů bývalého undergroundu – u Ivana M. Jirouse, Andreje Stankoviče, J. H. Krchovského, Lud'ka Markse a jiných. Skeptičtější a temnější pohled na realitu nacházíme také u dalších autorů, Miroslava Salavy, Michala Čapka aj. Smysl pro krásu obyčejnosti, důraz na „outsiderské“ oblasti života a profánnost světa, tato témata nacházíme v různé míře také u Petra Motýla, Jana Vraka, Pavla Kolmačky, Roberta Fajkuse, Petra Ulrycha, Jaroslava Žily, Radka Fridricha a dalších autorů.⁸⁴

Lze říci, že všechny Beranovy básně charakterizuje výběrem výrazů i témat odklon od pojetí básně jako lyrické oslavy krás přírody nebo čehokoliv jiného, což je ostatně tendence typická pro většinu současných básníků mladé a mladší generace. Výrazná „depatetizace“ této básnické generace se projevuje různými způsoby: ironií a sarkasmem (Norbert Holub, Karel Škrabal, Rudolf B. Beran), mystifikačními postupy (Petr Stradický, Michal Šanda), vypjatými stylizačními gesty (J. H. Krchovský), jazykovými hrami, ironizovanou archaickou dikcí (Jaroslav Pížl, Martin Reiner, Martin David, Ruda B. Beran),

---

⁸³ Op. cit. Hruška, P. – Machala, L. (eds.), str. 48.

⁸⁴ Op. cit. Hruška, P. – Machala, L. (eds.), str. 53.

„plebejskostí“ promluvy (Tomáš Řezníček, Rudolf B. Beran), nonsensem a absurdní komikou (Tomáš Přidal, Mnogáček Zgublačenko), ostrým stříhem (Tomáš Roreček, Jiří Dynka a Jiří Syrovátka), málomluvností (Jaroslav Žila), expresivní otevřeností (Božena Správcová, Sylva Fischerová). Tuto „depatetizaci“ objevujeme také u básníků se sklonem ke kontemplativní lyrice (Lukáš Marvan, František Vašek, Jan Dadák, Robert Fajkus) nebo u autorů preferujících ve svých verších imaginativní lyriku (Bruno Solařík, Karel Jan Čapek) a snovou uhrančivost básně (Ewald Murrer, Viktorie Rybáková). Částečně ji lze objevit také u křesťansky orientovaných básníků Bohdana Chlíba, Pavla Kolmačky či Romana Szpuka. Dokonce u autorů křesťanské orientace se projevuje dříve nezvyklá tendence po zcivilnění, „znenápadnění“ výrazových prostředků básně, snaha po opravdovosti básnického slova, a to především u autorů mladší básnické generace, mezi něž patří především Petr Maděra, Milan Děžinský, Bogdan Trojak, Vojtěch Kučera, Věra Rosí, Kateřina Rudčenkova a další. Ovšem také u takto orientované poezie nacházíme překvapivě autory prudké dynamiky projevu, vypjatosti básnického slova (Jaromír Typlt, Martin Langer, Pavel Ctibor) či postmoderní hravosti (Patrik Linhart, Viki Shock) nebo cynického úšklebku (Martin Kratochvíl), autory se smyslem pro jazyková kouzla (Pavel Preisner) či užíváním nejnovější vědecké terminologie (Jiří J. K. Nebeský). Častým úsilím básníků devadesátých let, tedy let Beranova debutu, je v české poezii, zejména u mladších básníků, snaha objevit to magické v básni právě uprostřed každodenní reality. Náměty básní jsou jim všední věci ve všedních dnech, neuchylují se k velkým pojmům, naopak to prosté a banální v životě staví nad exkluzivitu či gejzíry tvůrčí imaginace. Jejich instrumenty jsou vulgarismy, slang či hovorová čeština. Je to snaha objevit něco zásadního, nezapomenutelného v té nejobyčejnější životní situaci, která se právě díky básnickově „svědecké“ účasti stává zcela jedinečnou. Takové jsou básně Bogdana Trojaka, Petra Motýla, Pavla Kolmačky, Petra Borkovce, Petra Maděry, Vojtěcha Kučery a dalších.⁸⁵

---

⁸⁵ Op. cit. Hruška, P. – Machala, L. (eds.), str. 53 an.

6.1.2 Básnické začátky

Rudolf Beran psal poezii od počátku 80. let, jako mnoho dalších, takzvaně „do šuplíku“. Zásadní obrat v jeho tvůrčí práci však nastal v těžkém období po rozvodu, kdy se setkává s bohémským muzikantem Pavlem Hägerem, který ho nejen podporoval a inspiroval v tvorbě, ale také zhudebňoval jeho texty. Významné povzbuzení v další tvorbě a autorském sebevědomí znamenalo vítězství v prestižní soutěži Halasův Kunštát v roce 1994. Přihlášení do soutěže opět inicioval básníkův přítel a mecenáš Pavel Häger. „Měl jsem tu jedinečnou příležitost prožít rok po boku Bufalla, pokud se zrovna někde netoulal, jak bývá jeho dobrým zvykem. Právě, když mu život dával rádně na prdel, mi bylo dopřáno spatřit svět jeho očima a taky poznat lidi kolem něj. Lidi, co ho mají rádi a i ty, kteří mu cosi nepopsatelně závidí. A věřte, že i přes ten krut, je co závidět! Takže ještě jednou díky Bufallo!“⁸⁶

A jak vznikl Beranův pseudonym Bufallo? „To jsme tehdy, jako mladí kluci, flámovali u jednoho kamaráda doma, říkali jsme tomu Vinárna u Puléna, bydlel totiž, na rozdíl od nás ostatních, sám a mohli jsme si k němu vodit holky. Někoho napadlo zvěčnit se tam u něj na trám, bydlel totiž v podkroví. A tak jsme se tam všichni podepsali. Já napsal normálně – Ruda Beran. A Pulén k tomu dopsal – Bufallo. A už mi to zůstalo“⁸⁷

6.1.3 Inspirační zdroje

Mezi české autory, kteří Berana ovlivnili a formovali básníkův umělecký projev, patří např. František Gellner. Gellnerovy verše, stejně jako Beranova básnická tvorba, jsou prosté, mají pravidelný verš i rým a blíží se prozaickému sdělení. Jsou napsány formou popěvku nebo písně, což je také tvar básně, používaný často Beranem. Vzhledem k tomu, že soudobá literární

---

⁸⁶ Häger, P.: Předmluva k *Nuceným veršům*. In: Beran, Ruda Bufallo: *Nucené verše*, Typo, Jevíčko 1993, str. 2.

⁸⁷ Beran, R.: osobní konzultace, 7. 4. 2012. Archiv autorky.

tvorba byla poněkud okleštěná a omezená na nepříliš rozmanitý, oficiální době poplatný směr a zakázaní autoři doposud nestačili svá díla vydat, devadesátá léta zasvětil mladý čtenář své celoživotní inspiraci, americkému literárnímu proudu „beat generation“. Především jej uchvátil Burroughsův *Nahý oběd*⁸⁸ a Kerouackův román *Na cestě*.⁸⁹ Mezi dalšími anglosaskými autory uvádí jednoznačně Ernsta Hemingwaye a celou jeho tvorbu, román *Komu zvoní hrana*⁹⁰ považuje dokonce za nejlepší knihu, jakou kdy četl.⁹¹

Od počátku milénia se naopak Beran obrací k české literatuře. V centru jeho zájmu stojí autoři jako Josef Škvorecký, Vladimír Körner, Ladislav Fuks, Bohumil Hrabal, Milan Kundera, Jáchym Topol nebo Vladimír Macura.

Co se však týče vzorů a inspirace, spektrum zájmu Rudy Berana se zdaleka neomezuje pouze na světově uznávané „bardy“ české literatury. Seznámil s dílem takřka neznámého regionálního autora, básníka Václava Svobody Plumlovského. Tento rodák z Prostějova, legenda tzv. insitní poezie a inspirátor Křižovnické školy humoru bez vtipu, Berana přímo uchvátil nejen svou tvorbou, ale především celistvým přístupem k ní. „Ne literaturu, ale především humor považoval za smysl svého života.“⁹² V tomto případě se jedná o kouzlo humoru nezáměrného.

6.1.4 Nepublikované prózy

Tímto směrem, v intencích insitní poezie, se ubírá též tvorba dalšího inspirujícího a inspirativního umělce přímo z okolí jevíčského literáta. Život malohanáckého patriota a příležitostného umělce Miroslava Prchala inspiroval Berana k zpracování ineditní prózy *Bezedná agónie Čudly Úprka*. Podtitul díla, tzv. 1. adekvátní román, odkazuje k Váchalovým krvavým románům. Fantaskní příběh s prvky hororu se odehrává ve dvou rovinách. V rovině první

---

⁸⁸ Burroughs, W. S.: *Nahý oběd*. Maťa, Praha 2011.

⁸⁹ Kerouac, J.: *Na cestě*. Argo, Praha 1997.

⁹⁰ Hemingway, E.: *Komu zvoní hrana*. Knižní klub, Praha 2000.

⁹¹ Beran, R.: osobní konzultace, 7. 4. 2012. Archiv autorky.

⁹² Beran, R.: osobní konzultace, 7. 4. 2012. Archiv autorky.

probíhá Čudlův snový život plný hrůzných nočních můr, kdy je pronásledován ozbrojenými individui s baseballovými páčkami, rovina druhá mapuje protagonistův skutečný život, ve kterém je svým okolím považován za zbytečného, věčně opilého zoufalce, kterého nikdo nebere vážně.⁹³

Nekonečnou „duální agónii“⁹⁴ osvěžuje zápleтка, v níž se hlavní hrdina snaží dopátrat svého původu; přijít na to, proč se tak liší od ostatních členů rodiny. „Zápleтка spočívá v tom, že Čudla chce zjistit, proč je jinej než ostatní v rodině; proč je prostě debil.“⁹⁵ Nakonec se pravdy dopátrá, zjišťuje, že ho matka počala těsně po válce s vodkou značně poznamenaným ruským frontovým generálem. Čudla se sice zpíjí do němoty, ale ve světlých chvílích se zajímá o historii, například čte životopisy mocných mužů; zajímavé na tom je však to, že vnímá Charlese De Gaulla i Mao Ce Tunga na stejné úrovni, jako významné státníky; není schopný běžným způsobem rozlišovat dobro a zlo. Určitá jinakost, odlišnost ve vidění společnosti a většinově přijímaných názorech, to je zásadní znak tvorby insitních umělců.⁹⁶

V letech 1996–2000 nastává tvůrčí stagnace a autor se pouze příležitostně zabývá tvorbou textů na zakázku pro kapely Kaderus blues a Bluesberg. V roce 2011 vyšel posledně jmenované kapele sborník,⁹⁷ který obsahuje řadu Beranových textů.

V letech 2005–2009 přichází nejlodnější období, ve kterém Beran vytvořil trojici nepublikovaných románů; *Psožravci z Prdelkova* o partě požíračů psů, inspirované životem skutečných občanů Jevíčka; *Prokop Buben*, příběh s kriminální zápletkou o mladíkovi, jehož otec zprivatizoval velký státní podnik, a již zmiňovaný román *Bezedná agónie Čudly Úprka*, inspirovaný životem a tvorbou jevíčského občana a insitního umělce Miroslava Prchala.⁹⁸

V roce 2008 vzniká zatím nevydaná novela *Putování za ztracenou kráskou*, filozofické zamyšlení nad autorovým oblíbeným tématem, smyslem cesty a putováním. Příběh o dvou kamarádech, jenž má autobiografické prvky,

---

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Beran, R.: osobní konzultace, 7. 4. 2012. Archiv autorky.

⁹⁷ Drlík, M.: *Bluesberg, deset let*. Praha 2011.

⁹⁸ Beran, R.: osobní konzultace, 21. 4. 2012. Archiv autorky.

řeší stále aktuální téma. Kdo je osamělejší; bohém, putující do Dánska za chimérou, krásnou pannou, nebo spořádaný otec od rodiny, žijící ve zdánlivě šťastném partnerském svazku? Nejnovější prací je novela *Kalvárie*, lokalizovaná na Malou Hanou, konkrétně na Santiniho Kalvárii u Jaroměřic. Autor novelu pojal jako alegorii na *Zámek* Franze Kafky. Mladý zeměměřič prochází křížovou cestou ke Kalvárii, přičemž nemůže přestat hledat chybějící kříž.⁹⁹

6.1.5 Poezie – inspirace beat generation a americkým básníkem Gregory Corsem

Jak už jsem zmínila výše, Beranova poezie je mimo jiné inspirována četbou jeho mládí, autory patřící k americkému nezávislému hnutí beat generation. Hnutí, které v Americe probíhalo od 50. let, se vlivem okolností dostalo ve větší míře k českým čtenářům až po pádu železné opony v 90. letech. Ztotožňoval se s jejich revoltou proti tehdejší většinové americké společnosti a svůj protest pouze přizpůsobil lokálním českým podmínkám. Oblíbil si díla Jacka Kerouaca, Williama Burroughse, Charlese Bukowského i Allana Ginsberga. Zvláště jej však zaujal nonkonformní básník Gregory Corso, jehož dílo do češtiny přeložil básník Jan Zábrana: „Protest beat generation proti všem formám strnulosti, apatie, odcizení či přivlastnění v moderní společnosti je v Corsově poezii přítomen v rámci a možnostech jeho poetiky... Jsou autoři, kteří tím, jak se ostatním básníkům podobají, nebo naopak tím, jak se od nich liší, navazováním na určité tradice, svou vzdělaností a ostentativní obeznámeností ve věcech básnictví přesvědčují čtenáře o tom, že mají co činit s básníky. Něčím takovým Gregory Corso neztrácí čas. Nedbá na to, jaké vlivy z něho kdo vyčte, nebojí se plebejskosti a nevkusy, nestará se o to, co je nepoetické, zda jsou v jeho básních verše se sníženým napětím, nebo dokonce očividná klišé. Je takový, jaký je. A věří především absolutně v sebe, věří o sobě, že je básník. Z této pozice (s jejíž ztrátou jeho poezie padá) určuje ovšem

---

⁹⁹ Tamtéž.

on sám a nikdo jiný, co je básnické a co ne. Také od svých čtenářů žádá přesně to, co od svých oveček požadují církve: víru. Vyhoví-li čtenář této premise, nemůže být ani na okamžik na pochybách, že čte svrchovanou, absolutní poezii. Neuvěří-li, nemusí Corsovy nekonvenční texty pokládat za poezii vůbec. Situace básníka se tímto postojem neobyčejně dramatizuje: naprostá víra (neboť je to víc než zaujetí) ve „svůj způsob“ ho zbavuje pochyb, tápání a krizí, dovoluje mu zmobilizovat všechny síly a schopnosti; zároveň však vylučuje sebekritiku a možnost zkorrigovat případné zbloudění z vytčené cesty. Básník se tak stává sám svou poetikou a zahrnuje do ní i své lapsy, omyly a nedorozumění. V tomto pojetí v ní totiž mají své místo. A celá tato poetika je pak – řečeno slovy našeho básníka – ódou na hazard.¹⁰⁰

Styčné body bych mohla u obou básníků nacházet ve sdružování nečekaných souvislostí, ve spojování zdánlivě nespojitelného. Dále ve zjevné inspiraci hudbou: Corso byl ovlivněn ginsbergovským dlouhým veršem, jak je vidět např. v automatické básni *Slunce*.¹⁰¹

Slunce hypnotické! svatá koule dlouho a zkušeně sledovaná!

číše ohnivá! denní blábole!

Slunce, sluncem protkaný žáre! vyschlá číše tropická!

pavoučí žízni! Slunce, nevodo!

Slunce nešťastné slunce hněvivé slunce

nemocné slunce mrtvé slunce shnilé slunce přežilé!

Slunce na africkém nebi nízko a zahrocené,

vylitá, skoro prázdná dutá fióla, slunokost,

sluneční skála, železné slunce, sluneční hodiny.

Slunce zkamenělý dinosaure vyhaslých elektrických pohybů,

---

¹⁰⁰ Zábřana, J.: Fakta, poznámky a citáty o poezii Gregoryho Corsa. Doslov Jana Zábřany k prvnímu českému výboru Corsovy poezie Mokrý moře z roku 1964. In: Corso, G.: *Jak neumírat*. Maťa, Praha 2000, str. 256-257.

¹⁰¹ Corso, G.: *Jak neumírat*. Maťa, Praha 2000, str. 40.

blábol dál!

Slunce, sezona sezon, chytající skutečnou sluneční rybu,

na zeleném břehu se slunící jak šílenství.

Slunce, erotickopekelný nadskutečný konglomeráte

miasmatické zloby!

Slunce slunečně soumravné bytosti

v pouštním životě šokované, sestupte!

Sluneční cirku! stane héliův, apollonův, re, sol, slunce, jásej!

Slunce jako zářící koráb dosedlo na jezero Teliphicci.

Slunce se jako zářící rosolovitý kotouč přehouplo

přes Teliphiccijské hory.

Slunce kráčí před nocí a za nocí a před nocí.

Slunce se může vozit v kočáře.

Slunce se dá lízat jako zářící lízátko.

Slunce vyvarované jako křivý prst, který zve.

Slunce se točí kráčí tančí skáče běží.

Slunce přeje palmě citrusům tuberkulózním plicím.

Slunce pojídá jezero Teliphicci a hory vždy, když vychází.

Slunce neví co je to mít a nemít rád.

Slunce celý můj život sestupovalo do jezera Teliphicci.

Ó věčná díro, za níž je všechno pravou Byzancí.¹⁰²

---

¹⁰² Corso, G.: *Jak neumírat*. Mat'a, Praha 2000, str. 40.

Pro další vývoj Corsovy poetiky je však důležitá bebopová [bíbopová] báseň *Requiem za Birda Parkera, muzikanta*,¹⁰³ napsaná v jazzových rytmech, kadencích hovorové angličtiny a hipsterského žargonu, nebo slovně-hudební improvizace *Milesovi*.¹⁰⁴

Také Berana v tvorbě veršů silně ovlivňuje bluesová a rocková hudba. Báseň *Líný pomněnkový blues*¹⁰⁵ je vlastně textem písně, prezentované při jejích produkcích bluesovou kapelou Bluesberg.¹⁰⁶

Rvu se s městem, hledám lvíče

Po studentských domovech

Za pět minut zvoní klíče

Chechtá se mi hejno blech

Prázdněj pokoj, pustý parky

Dostávaj mě do varu

Lidi kousaj tlustý párky a spěchají do baru.

Já se vleču, já si pádím

Bez stanice konečné

Svádím boj s prohnaným mládím

Na ulici buněčné

---

¹⁰³ Corso, G.: *Jak neumírat*. Maťa, Praha 2000, str. 25.

¹⁰⁴ Zábrana, J.: Fakta, poznámky a citáty o poezii Gregoryho Corsa. Doslov Jana Zábrany k prvnímu českému výboru Corsovy poezie Mokrý moře z roku 1964. In: Corso, G.: *Jak neumírat*. Maťa, Praha 2000, str. 272.

¹⁰⁵ Beran, R.: *Líný pomněnkový blues*. In: Drlík, Michal: *Bluesberg, deset let*. Praha 2011, str. 64.

¹⁰⁶ Bluesberg. 2010 [online, cit. 16. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.bluesberg.cz/home.html>.

Kde hospody, herny, kina

Vábí, křičí koření

Sladká lvice je příčina

Motor, zbytek snažení

Vidím ji za výlohami

Celou novou, moderní

Koukaj na ni hrozný tlamy

Sprostí chlapi úderní

Že se na mě už nekouká

Je asi můj velký plus

Až na to, že můj dech brouká

Líný pomněnkový blues.

Poměrně časté užívání rýmu, pro ostatní autory básnického hnutí beat generation neobvyklé, je další společný prvek v revoltující Beranově tvorbě.

Píseň o moři

Moje máti moře nesnáší

to moje zvlášť ji vytáčí

Občas jsem ji varoval

Co jsem taky mohl dál?

O dvě léta později

moře spolкло ji

Na břehu jsem našel divné

ale nejspíš jedlé cosi

Zeptal jsem se, moře, smím to sníst?

a ono řeklo, dej si

- Ach, jakou hebkou, sladkou rybu

jsi mi, moře, nabídlo?

- Tvé matky chodidlo.¹⁰⁷

Jednoduchost formy, absurdní nadsázka, humorná pointa, to jsou znaky, které vykazují také Beranova poezie, např. v básni *Mamut*.¹⁰⁸

Mamut měl slipy

větší než týpí,

větší než zeppelin.

Ve světě předků

měli ho k snědku

s knedlem a se zelím.

---

¹⁰⁷ Corso, G.: Píseň o moři. In: Corso, G.: *Jak neumírat*. Mat'a, Praha 2000, str. 22.

¹⁰⁸ Beran, R.: Mamut. In: Beran, R.: *Návrat ke svým rohožím*. Iniciály, Jevíčko 2002, str. 35.

Mamut měl džíny
jak nikdo jiný,
největší v pravěku.

Když ut'al průser,
ženit se musel
v mamutím obleku.

Když chlemtal bujón,
potil se, kujón,
kly se mu rosily.

Neušil boudu
na rodnou hroudu,
srdce měl otlý.

Dneska ho, dědu,
vytáhli z ledu
skoro již ufoni

a skrze vědu,
klonu a bědu,

prej mu ho vyhoní.¹⁰⁹

Beran je autorem dvou básnických sbírek, které vyšly v desetiletém rozmezí, s čímž samozřejmě souvisí i tematické nuance textů. Sbíрка *Nucené verše* je ještě rozdělena na dva oddíly, a to I. *Labutě* (1992), soubor čtrnácti básnických juvenilií a II. *Nucené verše* z roku 1993.

6.1.6 Nucené verše – jazykové prvky

Již v prvním oddílu *Labutě* můžeme zaregistrovat určité jazykové prvky, typické pro celé Beranovo básnické dílo. Jde především o užívání hovorového jazyka (*Odcházíš*,¹¹⁰ *Labuť*,¹¹¹ *Kdo zná můj první song?*¹¹²), slangových výrazů (*Svět se kapku rozešel*¹¹³) i slov přejatých z cizích jazyků, a to hlavně angličtiny (*V bance*¹¹⁴), svěžích lehkých vulgarismů (*Listování v telefonním seznamu*¹¹⁵), ale také archaismů nebo prvků makarónské poesie (*Shrneme to summa summarum*¹¹⁶) a konečně výraznou písňovou formou některých básní (*Vap tap tuda*,¹¹⁷ *Tra la lí*¹¹⁸).

Shrneme to summa summarum,

navštívíme Frantu, on má rum.

Nemůžem ho nechat samýho.

Kamaráda chtějme živýho!

---

¹⁰⁹ Beran, R.: Mamut. In: Beran, R.: *Návrat ke svým rohožím*. Iniciály, Jevíčko 2002, str. 35.

¹¹⁰ Beran, R.: *Odcházíš*. In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 7.

¹¹¹ Beran, R.: *Labuť*. Tamtéž, str. 9.

¹¹² Beran, R.: *Kdo zná můj první song?*. Tamtéž, str. 10.

¹¹³ Beran, R.: *Svět se kapku rozešel*. Tamtéž, str. 14.

¹¹⁴ Beran, R.: *V bance*. Tamtéž, str. 13.

¹¹⁵ Beran, R.: *Listování v telefonním seznamu*. Tamtéž, str. 7.

¹¹⁶ Beran, R.: *Shrneme to summa summarum*. Tamtéž, str. 89.

¹¹⁷ Beran, R.: *Vap tap tuda*. Tamtéž, str. 12.

¹¹⁸ Beran, R.: *Tra la lí*. Tamtéž, str. 56.

Chopil se dekadentní vize,
přebytečný cit žere krize.
Škodlivá, nebezpečná kočka
proměňuje šviháka v cvočka.

Zaženem ji, když s ním popijem,
ať stane se znovu geniem!
Náš bratr, sic dnes v těžkém stavu,
co nevidět pozvedne hlavu.

A proto stojme furt při sobě,
nedejme vstoupiti chorobě,
která ráda leze do mysli,
až jsou z ní nálady nakyslý.¹¹⁹

6.1.7 Nucené verše – tematické prvky

Mezi převažující motivy prvního oddílu patří nešťastná láska (např. *Odcházíš*,¹²⁰ *Večer*,¹²¹ *Kdo zná můj první song?*,¹²² *Samotář*,¹²³ *Kapky deště*

---

¹¹⁹ Beran, R.: Shrneme to summa summarum, In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 89.

¹²⁰ Beran, R.: *Odcházíš*. Tamtéž, str. 7.

¹²¹ Beran, R.: *Večer*. Tamtéž, str. 8.

¹²² Beran, R.: *Kdo zná můj první song?* Tamtéž, str. 10.

¹²³ Beran, R.: *Samotář*. Tamtéž, str. 16.

*našich osudů*¹²⁴), autostylizace lyrického subjektu do pozice vyvrhele (např. *Já hodnej nebudu*¹²⁵) a s tím související kritický despekt vůči společenským normám (např. *Svět se kapku rozešel*,¹²⁶ *Hned tak si nekleknu*¹²⁷ aj.). V některých básních už můžeme postřehnout ironickou (*Malá vlastenecká*¹²⁸) a sebeironickou reflexi (např. *Listování v telefonním seznamu*,¹²⁹ *V bance*,¹³⁰ *To jsou letos Vánoce*¹³¹), tak typickou pro druhou část sbírky i dílo následující.

Malá vlastenecká

Vlastencem se nechci státi,
na státní znak z výšky pchám.

Inu mám jen jednu máti
a ni tu neposlouchám.

Natož pak závěry vlády,
vyhlášky a praktiky.
Raděj jdu svý kamarády
navštívit do putyky.

Poněvadž jsou mimo dění,
neuznávají pravidla.
Hlavně, že jim pivo pění
a ženský maj rodidla.

A to co se děje s vlastí,

---

¹²⁴ Beran, R.: Kapky deště našich osudů. *Nucené verše*, Typo Jevíčko 1993, str. 20.

¹²⁵ Beran, R.: Já hodnej nebudu. Tamtéž, str. 19.

¹²⁶ Beran, R.: Svět se kapku rozešel. Tamtéž, str. 14.

¹²⁷ Beran, R.: Hned tak si nekleknu. Tamtéž, str. 15.

¹²⁸ Beran, R.: Malá vlastenecká. Tamtéž, str. 25.

¹²⁹ Beran, R.: Listování v telefonním seznamu. Tamtéž, str. 11.

¹³⁰ Beran, R.: V bance. Tamtéž, str. 13.

¹³¹ Beran, R.: To jsou letos Vánoce. Tamtéž, str. 18.

není až tak podstatný.

Vždycky ji přec někdo vlastní,
což jsou fakta nezvratný!¹³²

Nucené verše (1993)

Také v druhé části sbírky nazvané *Nucené verše* zažívá básnický subjekt banalitu každodennosti, je stylizován do vyvrhele, „losera“ (*Májovka*,¹³³ *Eight years after*,¹³⁴), nad kterým mají moc vlivní tohoto světa. Básně mají formu paradoxně vykonstruovaných mikropříběhů, často s ironickou pointou.

Májovka

Vždy na jaře kvetou vztahy,
stromy, tráva zelení,
ženský maj rozkroky vlahý
a manželé jelení!¹³⁵

6.1.8 Písňové texty

Některé básně téměř hraničí s lidovým popěvkem. Jednoduchost, písňová forma básně, až na pomezí insitní literatury, je směr tvorby, jímž se autor nechává celý život ovlivňovat. Beranovy verše přímo vyzývají ke zhudebnění, čehož využíval již od počátku devadesátých let básníkům kamarád, muzikant Pavel Häger. Z řady textů první sbírky, především z oddílu *Labuťe* (1992), vznikly písně, které se vyjímaly v repertoáru Hägrovy hudební skupiny. Po muzikantově předčasné smrti se Beran jako textař načas odmlčel,

---

¹³² Beran, R.: Malá vlastenecká. In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 25.

¹³³ Beran, R.: Májovka. In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 34.

¹³⁴ Tamtéž, str. 90

¹³⁵ Beran, R.: Májovka. In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 34.

aby se posléze prosadil jako tvůrce textů pro moravskotřebovskou kapelu Kaderus Blues a příležitostný autor olomouckých Bluesberg.

„Kvartet Kaderus Blues vznikl v roce 1994, kdy se přestárlí rockeři vrátili k základům a vzorům, podle nichž začínali v 70. letech. Blues začlenili do názvu, aby bylo čitelné, co parta produkuje. Repertoár souboru staví na akustickém blues a rhythm-n-blues. Skladby upravuje do vlastní podoby, nebo skládá svoje věci ve dvou formách. V první kapela využívá akustické nástroje, slide kytary, akordeon, perkuse a veliký buben. Skladby podává v surovém stavu se snahou o jednoduché vyjádření podstaty blues. Druhá forma je tvrdě elektrická s obsazením kytara, basa, klavír s organem a bicí a soubor se tu posunuje až k počátkům hardrocku. Inspiruje se interprety a kapelami jako J. Mayal, J. Winter, Bloowin Pig, Juicy Lucy atp. I zde se u každé skladby snaží vytáhnout to nejpodstatnější a vlastními prostředky to předloží posluchači. Vlastní skladby obstarává autorská dvojice V. Moravec a P. Smékal s náměty básníka a dvorního textaře Rudy Bufallo Berana.“¹³⁶

Vap tap tuda

Vap tap tuda, top tu dejdy,

Přespal jsem u pěkný rejdy.

Vap tap tuda, top tudy,

To zas bude ostudy.

Vap tap tudej, top tudej,

Jsem na sebe příliš zlej.

---

¹³⁶ Kaderus Blues. Mezinárodní bluesový festival, cit. Dle inf. Letáku, 16.–19. 11. 2000.

Vap tap tudá, tudlej vá,

Jinýho mně nezbejvá.¹³⁷

6.1.9 Konečná stanice – smrt

Podobně jako např. u Krchovského nalezneme i u Berana téma smrti, cynické gesto, ve kterém lyrický subjekt přijímá bezvýhodnou osamělost a konečnost lidského údělu.¹³⁸ Rozhodně se však všudypřítomným mementem mori či patetičností nenechá pohltit, dokáže jej v poslední chvíli obrátit v žert, vítězí nad hrozbou konce svou nejsilnější zbraní, humorem a ironickou pointou.

Janek, mnou poučen, kupředu klopýtá,

Sem tam se opije, sem tam si vrzne,

...drže se raději jen svého koryta,

uznal, že není to zas až tak hrozné.¹³⁹

6.1.10 Justina. Povídka na antické téma

„Vedle chůze každodenní, sledující praktický cíl, existuje chůze, která naopak od toho cíle osvobozuje, která znamená opustit každodenní trasu a okruh svého bydliště, vystoupit z každodenního času, jít a zakoušet město v jiném rytmu, nalézat se stále jinde, a stát se tedy jiným chodcem, jinou bytostí... I taková chůze, při níž člověk neopouští svou každodenní nebo

---

¹³⁷ Beran, R.: Vap tap tudá. In: Beran, R.: *Nucené verše*. Typo, Jevíčko 1993, str. 12.

¹³⁸ Op. cit. Hruška, P. – Machala, L. (eds.), str. 68.

¹³⁹ Beran, R.: Pěkně od huby. In: *Návrat ke svým rohožím*. Iniciály, Jevíčko 2002, str. 59.

stanovenou trasu, má nebo může mít mytologický charakter - „každá procházka může být křížovou výpravou“, být poutí na svatá místa. (Thoreau 1995 [1862]: 6)¹⁴⁰

Autor svůj první prozaický text vydal vlastním nákladem asi 80-ti kusů v roce 2007 při příležitosti každoročně konaného festivalu Mikulovění,¹⁴¹ setkání literátů, výtvarníků a nonkonformních umělců. „Chtěl jsem napsat normální román, ale témata antické tragédie jsou stále živá, zasunutá v naši paměti. Motivy našeho jednání jsou stále stejné, napříč věkem se opakují.“¹⁴²

Celá povídka se odehrává v krátkém časovém úseku, v rozmezí jedné hodiny. Vlastní děj je poměrně jednoduchý. Justina, mladá dívka z maloměsta, se v neděli brzy po ránu vrací domů ze zábavy v místním sportovním klubu. Vzpomíná na právě prožité milostné dobrodružství s neznámým mladým mužem, o kterém ví jen to, že je z Valašska. Proto ho v duchu oslovuje „Ogar“. Bezděky srovnává mladíka s místními muži, kterými pohrdá. „Cesta k bytostnému já nemá charakter cesty vpřed, ale právě obcházení, ať už se děje v horizontále, nebo vertikále.“¹⁴³

Dívce se však domů nechce, úmyslně volí nejdelší možnou trasu, protože oddaluje návrat do stísněné atmosféry rodného domu a setkání s umírající babičkou. Navíc nechce dát místním drbnám příležitost k dalším klepům. Nejde nejkratší možnou cestou městem, ale oklikou, polní pěšinou okolo městečka. Ranní příroda je však nečekaně nepřátelská, jako by chtěla Justinu vytrestat za noční „hřích“. Slunce ji pálí, rozmoklá země studí, kopřivy a obilí šlehají. Vrací se tedy zpět do města a z náhlého popudu myslí vchází po mnoha letech do kostela, který jí nabídne dočasné útočiště. V domnění, že je v chrámu sama, se jde pomodlit k oltáři. Projde kolem přísných a trpících svatých na freskách chrámu a poklekne před šťastně vypadající Pannou Marií s Ježíškem v náručí. Před oltářem však – místo zbožného rozjímání – prožívá celou změň pocitů, představ a fantazií, v nichž se mísí vzpomínky na babičku a dětství, touha po mateřství i odvážné sexuální fantazie. Tok myšlenek přeruší

---

¹⁴⁰ Hodrová, Daniela: *Citlivé město (eseje z mytopoetiky)*. Akropolis, Praha 2006, str. 179.

¹⁴¹ Mikulovění [online, cit. 10. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://mikuloveni.ic.cz>.

¹⁴² Osobní konzultace s autorem, archiv autorky diplomové práce, zaznamenáno 7. 4. 2012.

¹⁴³ Hodrová, Daniela: *Citlivé město (eseje z mytopoetiky)*. Akropolis, Praha 2006, str. 187.

stará žena. Justina navíc zjišťuje, že ztratila peněženku i s klíči. Odhodlá se k návratu domů. Ve chvílce má rodný dům na dohled, pohřební vůz a rakev potvrzují nejčernější představy. Touha nebýt viděna a strach z konfrontace s pozůstalými ji přivádí na hřbitov a následně nutí překonávat další, hřbitovní zídku. Po dalších peripetiích se konečně dostává domů, aby se vzápětí dozvěděla zdrcující zprávu – zemřela jí maminka, ne babička. Dívka si totiž ve svém „vnitřním sobectví“¹⁴⁴ nevyšimla zásadních změn, které se v její bezprostřední blízkosti odehrávaly. Dokonce ani řada indicií, které v příběhu potkává, ji nedonutí probudit se z letargie vlastního života a podívat se střízlivýma očima na problémy svých nejbližších.

Autorova prozaická prvotina je překvapivá výběrem tématu i formou. Celý text se odehrává v krátkém časovém horizontu, převažuje vnitřní monolog hlavní hrdinky. Protagonistka je celou dobu vyprávění příběhu na cestě, putuje. Autor nám sice popisuje trasu, po které se hlavní postava právě ubírá, samotná fabule příběhu se však odehrává v jiné časové rovině, v dívčinych vzpomínkách a úvahách. Díky tomu se během krátké cesty ze zábavy domů o hrdince i její rodině dozvídáme tolik informací, jako bychom o ní přečetli celý román.

Povídku lze probádat také z hlediska literární tematologie,¹⁴⁵ tedy zkoumání konkrétního prostoru v literatuře. Hodrové¹⁴⁶ je blízké historické vymezení toposu jako vracejícího se a zároveň proměňujícího se způsobu pojetí, stylizace postavy nebo místa, což považuje za jeden z kořenů poetiky míst.¹⁴⁷ Na místa v literárním díle se spolu s Danielou Hodrovou můžeme podívat také následujícím způsobem; zaměřit se na vztah různých míst z hlediska protikladu statický X dynamický. Pak se na jedné straně ocitne například dům jako *místo statické* a na druhé straně cesta (spolu s ní třeba také loď, vlak) jako *místo dynamické*. Cesta je v literárním díle vlastně tvořena sérií míst, propojených postavou poutníka či cestovatele (případně také dopravním prostředkem). Statická a dynamická místa se v dílech vyskytují zpravidla

---

¹⁴⁴ Termín R. Berana, osobní konzultace s autorem, archiv autorky diplomové práce, zaznamenáno 7. 4. 2012.

¹⁴⁵ Hodrová, D. a kol.: *Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie*. Nakladatelství H & H, Praha 1997, str. 6.

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Tamtéž, str. 8.

současně.¹⁴⁸ Také hlavní postava Beranovy povídky „cestuje“, přičemž její cesta nepostrádá momenty iniciačního putování. V povídce stojí proti sobě „putující“ hrdinka (spolu s ní dynamický topos cesty) a navštěvovaná místa s jejich postavami. Podle Hodrové je problémem úzce spjatým s hrdinčinou identitou právě překonání distance mezi různými prostorově i časově odlehlými místy. K jejímu překonání však nedochází pouze prostřednictvím cesty, ale aktem rozpomínání, tedy dalo by se říci „cestou v nitru“. I na této cestě ovšem figurují konkrétně navštívená místa – do navštíveného místa (v tomto případě chrámu), ve kterém se vzpomínající subjekt právě nalézá, se jakoby *zasouvají* jiná místa, jiné pokoje, na něž se subjekt rozpomíná. Hrdinka např. vchází do kostela, který vnímá především jako místo, kde prožívala část dětství, spojuje si ho se vzpomínkami na babičku, se ztraceným řádem. „Hledání ztracených míst, provázející hledání ztraceného času, je vlastně *hledáním a re-konstrukcí těchto míst a subjektu samého*.“¹⁴⁹ Justina hledá svou ztracenou cestu, při které jí nejrůznější peripetie přinášejí utrpení, aby v závěru našla své nové já, svou pravou identitu. „Linearita, s toposem cesty jakoby jednoznačně spjatá, je tak zpochybněna či lépe řečeno překonána – cesta, snad právě proto, že je to „cesta v nitru“, má často charakter spirály.“¹⁵⁰

6.2 Štěpán Blažek

Ačkoliv se tento pedagog, básník, aktivní historik a člen literárního sdružení Iniciály narodil 22. 11. 1945 ve Smrčné u Nové Bystřice, již dvě třetiny svého života už strávil na Malé Hané v Jevíčku. Jeho literární historii a folklóru také věnoval řadu svých odborných publikací. Po maturitě na Střední všeobecně vzdělávací škole v Havlíčkově Brodě vystudoval Pedagogickou fakultu UJEP v Brně. Tady poznal svou budoucí ženu, kterou po studiích následoval do jejího rodného města Jevíčka. Donedávna učil na zdejší základní škole český jazyk a dějepis, v současné době je v důchodu. Publikační činnost

---

¹⁴⁸ Hodrová, D.: *Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie*. Nakladatelství H & H, Praha 1997, str. 18.

¹⁴⁹ Tamtéž, str. 19.

¹⁵⁰ Tamtéž.

nezapočal beletrií, ale stručnou mluvnici *Přehled učiva českého jazyka pro základní školy*,¹⁵¹ v regionu velice oblíbenou příručkou české gramatiky. Kromě poezie a historie je jeho největším koníčkem „ultracykloturistika“, je schopen ujet za den několik stovek kilometrů.

Štěpán Blažek je autorem regionálních sborníků *U okraje cesty (poezie z Jevíčka a okolí)*¹⁵² a *Já byl v neděli v Jevíčku aneb Jevíčko v próze*.¹⁵³ Spolu s Antonínem Ornerem vydali obrazovou knihu *Malíři v Jevíčku a okolí*.¹⁵⁴ Trojice publikací, mapujících tvorbu výrazných osobností kulturního života v kraji, vzbudila oprávněný zájem a brzy byla rozprodána.

Vydal sbírky básniček pro děti *Kapitán a slípka a jiné veršované pohádky*,¹⁵⁵ *Bígl vymyslel figl*,¹⁵⁶ *Proč nemá vítr vrtuli*¹⁵⁷ a *Jeden děda z Jevíčka*.¹⁵⁸ Pro dospělé napsal básnické sbírky *Cizí peří*¹⁵⁹ a *Žijeme v době post*.¹⁶⁰

Do sféry jeho zájmu patří také historie, je autorem historických studií *Ves u kostelíka sv. Bartoloměje a založení města Jevíčka*¹⁶¹ a *Byl svatý Václav českým knížetem?*¹⁶²

Básník Blažek rád experimentuje. Ve svých básních, především těch, které jsou určené pro děti, si hraje s jazykem a velice často využívá jako prostředek k dosažení humoru konfrontace dávno zaniklých opozit. Někdy se jedná přímo o autorská slova. V některých případech dosahuje humorného efektu spojováním slov jen zdánlivě souvisejících.

---

¹⁵¹ Blažek, Š.: *Přehled učiva českého jazyka pro základní školy*. Nakladatelství Nová škola, 2002.

¹⁵² Blažek, Š.: *U okraje cesty (poezie z Jevíčka a okolí)*. Historicko – vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.

¹⁵³ Blažek, Š.: *Já byl v neděli v Jevíčku aneb Jevíčko v próze*. Městský úřad, Jevíčko 1999.

¹⁵⁴ Blažek, Š. – Orner, A.: *Já byl v neděli v Jevíčku*. Historicko – vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.

¹⁵⁵ Blažek, Š.: *Kapitán a slípka a jiné veršované pohádky*. Alfa- omega, Praha 2001.

¹⁵⁶ Blažek, Š.: *Bígl vymyslel figl*. Vydáno vlastním nákladem, 2011.

¹⁵⁷ Blažek, Š.: *Proč nemá vítr vrtuli*. Vydáno vlastním nákladem, 2010.

¹⁵⁸ Blažek, Š.: *Jeden děda z Jevíčka*. Vydáno vlastním nákladem, 2009.

¹⁵⁹ Blažek, Š.: *Cizí peří*. Vydáno vlastním nákladem, 2007.

¹⁶⁰ Blažek, Š.: *Žijeme v době post*. Alfa- omega, Praha 2006.

¹⁶¹ Blažek, Š.: *Ves u kostelíka sv. Bartoloměje a založení města Jevíčka*. Vydáno vlastním nákladem, 2010.

¹⁶² Blažek, Štěpán: *Byl svatý Václav českým knížetem?*. Vydáno vlastním nákladem, 2012.

Komu se NELENÍ,
tomu se zelení.
A komu se LENÍ?
To můj problém není.¹⁶³

K tvorbě hravých veršů básníka inspirují především jeho dvě vnučky,
po jejichž narození se tomuto druhu poezie začal věnovat.

Jenom s pejskem bez blechy,
Tropte děti NEPLECHY.
A co když má blechy?
S tím tropte jen PLECHY.¹⁶⁴

Má láska k ní je BEZMEZNÁ,
její ke mně MEZNÁ,
je moc krásná líbezná,
škoda že mě nezná.¹⁶⁵

V experimentování jde Blažek ještě dál, tvoří básně se specifickými
rýmy, jimiž dosahuje pozoruhodné hláskové instrumentace. V jedné básni se
rýmují předposlední slabiky, zatímco ve druhé básni se vždy rýmuje slabika
poslední a předposlední v následujícím verši. Obě básně tvoří celek.

---

¹⁶³ Blažek, Štěpán: *Proč nemá vítr vrtuli*. Vydáno vlastním nákladem, 2010, str. 22.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Blažek, Štěpán: *Žijeme v době post*. Alfa- omega, Praha 2006, str. 27.

VEČER ŘEKL DĚDA **BABCE**:

Ani krejcar nemám v **kapsách**.

Zítřka půjdu prodat **koně**.“

Babka mrčí: „Prodej **kozu**.

A kup ovci. Vlna **hřeje!**“

Dědův kůň byl mladý **hřebec**.

Grošovaný. Prostě **krásný**.

„Koupím za něj pěknou **krávu**.

A ještě mi zlatky **zbydou**.“

Děda s chutí práskne **bičem**.

„Babka mi snad nevy**nadá**.“

Děda hrdě kráčí **na** trh.

Krávu koupil. - Co čert **nechtěl**,

za chvíli už krávu **nemá**.

Cestou domů vymě**nil** ji

s vychytralým chalup**níkem**.

Babka zuří: „Prodáš **koně**

a přivedeš koze **kozla!**

Měl sis nechat radši **krávu!**“

Babka jako vrána **kráká**.

„A kolik ti zlatek **zbylo?**

Ani krejcar? Hnát tě **bičem!**“

Děda babku uklid**ňuje**.

Lísá se k ní. Šeptá: „**Ňu**, Ňu.

Ty jsi, babko, moje **zlato**.

Těš se se mnou na **kůzlata**.¹⁶⁶

BABKA CELÉ NOCI NESPÍ,

jak dědovi nahlas **spílá**.

Spílá, laje. Spílá, laje.

Děda strachy zuby **jektá**.

Babka před ním svůj plán **tají**.

Ukážu mu, že jsem **jiná**.

Ráno běží s kozlem na **trh**,

na sebe už předem **hrdá**.

Za kozlíka jistě dá **mně**

každý kupec velké **jmění**.

Celý den však vůbec **nikdo**

nenášel se v městě, **kdo** by

kozla koupil. Babka **byla**

celá špatná. „Dobrá **láce!**“

Křičí. Prosí. „Dobrá **cena!**“

K večeru se kupec **našel**.

Jaký kupec? Pěkná šel**ma**.

---

¹⁶⁶ Blažek, Štěpán: *Proč nemá vítr vrtuli*. Vydáno vlastním nákladem, str. 39.

„Dám ti balík. Není **malý**.

Je v něm zlato za kozlíka.“

Babka domů utíkala

a už balík na stůl klade.

„Dědku, honem! Dědku, **kde** jsi?!

V balíku však najdou **cihlu**.

Babka ječí. „Jsem to **hlupák!**“

V mdlobách leží jako špalek.

„Odpusť, dědku,“ **nedořekla**.¹⁶⁷

Blažek se nebrání ani postupům tzv. konkrétní poezie,¹⁶⁸ ve které se na sdělení podílí také grafická úprava textu. V konkrétní básni je řeč pojmů nahrazena řečí viditelných nebo slyšitelných objektů.

vidět

z dálky

nad námi

Aby byla

duha

musí

na nás

pršet¹⁶⁹

---

¹⁶⁷ Blažek, Štěpán: *Proč nemá vítr vrtuli*. Vydáno vlastním nákladem, str. 40.

¹⁶⁸ Brukner, J. – Filip, J.: *Větší poetický slovník*. Československý spisovatel, Praha 1968, str. 161.

¹⁶⁹ Blažek, Štěpán: *Duha*. In: *Almanach Duha*. Okresní kulturní středisko Svitavy, 1989,

Ž

i

t

í

t

í

ž

í

D

e

j

j

e

d¹⁷⁰

Čte se odspodu

La Lu La

---

str. 31.

¹⁷⁰ Blažek, Š.: Nепublikovaná báseň. Osobní konzultace, 10. 5. 2012.

špitla tiše

trochu zardělá

Hvězda

nach Cornštejn?

Führt hier der Weg

lieber Stern

Guten Morgen

pousmál se na ni

Potkal hvězdu ranní

na Cornštejn

Šel Morgenstern¹⁷¹

Ovšem humor není jediná poloha, kterou se básník snaží pojmout svět kolem sebe. Intimnější lyrikou, ač věcně, se snaží vyrovnat se smrtí rodičů.

Jablůnka prvně rodila

jablko ztracené i v řídkých větvích.

Však otec s vášní začátečníka

obcházel jeho růst

a s touhou po sklizni

za obzorem parna vyhlížel už podzim

O ně se rozdělíme, říkával.

Než neutrhl těžkou rukou zralý plod

---

¹⁷¹ Blažek, Š.: Nepublikovaná báseň. Osobní konzultace, 10. 5. 2012.

Po dešti vykopali jámu.

Osiřel strom.¹⁷²

Naposled poklidila stůl.

Naposled pohladila slovem vnoučata.

A potom odešla,

jako když odejde slunce za vzdálenou horu

a vezme s sebou všechno světlo.¹⁷³

Zejména ve sbírce *Žijeme v době post*¹⁷⁴ zaznívá výrazná kritika společnosti. Mezi témata, na která ve svých bojovných epigramech i delších básních upozorňuje, patří především devastace přírody, sociální problémy a s tím spojená kritika vedení státu.

Téma krize mezilidských vztahů a dříve nevídaný přístup k instituci manželství Blažek zpracoval v personifikované básni *Silvestr*.¹⁷⁵

Dvě láhve rozvésti se chtěly,

hubená s mírně buclatou.

Však dohodnout se neuměly

co s majetkem svým provedou.

Buclatá štíhlé pravila:

---

¹⁷² Blažek, Š.: Nепublikovaná báseň. Osobní konzultace, 10. 5. 2012.

¹⁷³ Blažek, Š.: Nепublikovaná báseň. Osobní konzultace, 10. 5. 2012.

¹⁷⁴ Blažek, Štěpán: *Žijeme v době post*. Alfa- omega, Praha 2006.

¹⁷⁵ Blažek, Štěpán: *Silvestr*. Literární příloha Novin Svitavska, Deníky Bohemia, 2, 2000, str. 1.

Ty sis to u mne rozlila.

Ta vývrtka a zátky dvě

i štamprlata patří mně.

Hubená děla: Ale kdež!

Nedostanu-li já ta štamprlata

a s vývrtkou i špunty dva,

tak si mě ještě vypiješ.

Kdopak kdy viděl větší půtku

o štamprlata o špunt o vývrtku.

Když nakonec jim došly síly,

tu snad aby se posílily.

Tak jedna druhou vypila

a ve zlosti se vylila.

Ach jaký byl hned krásný svět.

Už nebudou se rozvádět.¹⁷⁶

Epigramatické čtyřverší shrnuje básníkův pohled na neutěšenou sociální situaci mnoha lidí.

Někdo má plat jen pár šupů

---

¹⁷⁶ Blažek, Š.: *Silvestr*. Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, 2, 2000, str. 1.

za poctivou práci.

Jiný shrábne miliony

na svou motivaci.¹⁷⁷

Především litanická báseň *Pane můj* nenechává nikoho na pochybách, jaký názor na současné praktiky ve společnosti zastává.

Pane můj,

nedávej mi panáka.

Jsem flexibilní,

můžeš mi snížit plat.

Pane můj,

nedávej mi panáka.

Jsem flexibilní,

můžeš mi prodloužit pracovní dobu.

Pane můj,

nedávej mi padáka.

Jsem flexibilní,

naučím se tvůj jazyk.

Pane můj,

nedávej mi panáka.

Jsem flexibilní,

nevstoupím do odborů.

---

¹⁷⁷ Blažek, Š.: *Žijeme v době post.* Alfa- omega, Praha 2006, str. 12.

Pane můj
nedávej mi padáka.
Jsem flexibilní,
nikdy nebudu marodit.

Pane můj,
nedávej mi padáka.
Jsem flexibilní,
nikdy nebudu mít děti.

Pane můj,
nedávej mi padáka.
Jsem flexibilní.
Jsem flexibilní. Jsem flexibilní.¹⁷⁸

V autorově poezii se odráží také aktuální dění v regionu. Osud místního podniku Astra Diu Jevíčko (později Gillette), který po desítky let zaměstnával větší část obyvatel Malé Hané, po převzetí nadnárodního investora zaznamenal v básni

Můj podnik, přátelé, se s vámi loučí,
musím jít o kus dál.
Co jste mi dali,
všechno jsem si vzal.

---

¹⁷⁸ Blažek, Š.: *Žijeme v době post.* Alfa- omega, Praha 2006, str. 13.

Ted' skončily mi prázdniny.

Daňové.

Auf Wiedersehen! Good bye! Good bye!

Volové.¹⁷⁹

Ve stejné sbírce nacházíme také oddíl BESTiální PARODIE,¹⁸⁰ ve kterém se s nadsázkou snaží o verše ve stylu J. H. Krchovského.

Budu psát verše jako Hřbitovský,
o plnejch rakvích a o hřbitovu.
Mám pivo rád a černý ženský,
ze ženských nejvíc mrtvou vdovu.

I pivo mám rád jenom černý.
Proč jenom černý? Kdopak ví.
Černýmu musím zůstat věrný.
Černá je barva na rakvi.¹⁸¹

---

¹⁷⁹ Blažek, Š.: *Žijeme v době post.* Alfa- Omega, Praha 2006, str. 12.

¹⁸⁰ Blažek, Š.: *BESTiální PARODIE.* In: *Žijeme v době post.* Alfa- Omega, Praha 2006, str. 20
a n.

¹⁸¹ Blažek, Š.: *Žijeme v době post.* Alfa- Omega, Praha 2006, str. 20.

6.3 Oldřich Koudelka

„Byl ještě hodně malý chlapec, když do jeho povědomí vstoupil les a jeho četní obyvatelé. Pobyty v Úsobrně na Dražanské vysočině ho naučily vnímat vůni smrkového jehličí, opájet se parfémem borovicové pryskyřice i tlejících bukových haluzí, poznávat květiny i kůru stromů. Vzrušovala ho první, letmá setkání se zvěří, většinou jen kvorkajícími bažanty, v loži zalehlými zajíci, srnkami pasoucími se nad Témankami či všudepřítomnými veverkami. Také vydržel dlouhé minuty sledovat ladné kroužení dravců nad dýmajícími komíny Strachwitzovy sklárny nebo Sýkorkou. Učil se číst ve stopách a rozeznávat rozmanité hlasy, kterými je les po celý rok malebně prosycen.“¹⁸²

PhDr. Oldřich Koudelka se narodil 28. 7. 1955 v Moravské Třebové. Již od dětství na sebe upozorňoval v různých literárních soutěžích. Na vojenském gymnáziu v Moravské Třebové redigoval školní časopis a po maturitě působil v armádním tisku. Vystudoval v Bratislavě obor teorie kultury, umění a estetiky. V tomto oboru získal postupně dva doktoráty. Od mládí vrcholově sportoval a prostřednictvím atletického oddílu Inter Bratislava se dostal do redakce deníku Obrana lidu, kde působil jako vedoucí kulturního oddělení až do roku 1989. Od odchodu do civilního sektoru se věnuje novinářské a spisovatelské práci, po roce 1989 pracoval v denících *Expres*, *Deníky Bohemia*, časopisech *Nový venkov*, *Folklor* či *Moravský venkov*. Spolupracuje i s našimi předními periodiky, včetně časopisu *Myslivost*, a má za sebou také zahraniční zkušenosti.

V současné době je autorem osmadvaceti knih, zejména s tematikou přírody, myslivosti, ale rovněž literatury faktu. V roce 2005 založil Klub autorů při Českomoravské myslivecké jednotě a až do roku 2012 byl jeho prvním předsedou.

Koudelkovy povídky, etudy, fejetony, kulturně umělecké stati a publicistické materiály byly otištěny v mnoha domácích i zahraničních denících a časopisech. Mezi jeho inspirační zdroje patří zejména autoři jako Franz Kafka, Bohumil Hrabal nebo

---

¹⁸² Beran, PhDr. Oldřich Koudelka [online, cit. 22. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.myslivost.cz/OMS/klubautoru/Special-pages/Koudelka.aspx>.

Ota Pavel. Se dvěma posledními měl příležitost se ještě setkat a porovnat své umělecké názory.

Myslivosti se Oldřich Koudelka věnuje od poloviny osmdesátých let. V minulosti krátce působil ve funkci předsedy Mysliveckého svazu v Jílovém u Prahy, nyní je členem Mysliveckého sdružení v Jaroměřicích u Jevíčka, kde zastává funkci předsedy dozorčí rady. Je držitelem mysliveckého vyznamenání Za zásluhy o myslivost III. stupně. Patří k zakládajícím členům Klubu autorů, přičemž k jeho vzniku přispěl rozhodující měrou a po několik let stál v jeho čele jako předseda. V současné době je členem Rady Klubu.

Souběžně s novinářskou a publicistickou prací se Oldřich Koudelka věnuje i literatuře, a to nejen myslivecké. Jeho autobiografie je poměrně bohatá. V roce 1990 vydal knihu inspirovanou cestami s tehdejší Ústřední hudbou Československé lidové armády nazvaná *Svět tleská Ústřední hudbě*.¹⁸³ Následovala poetická knížka literárních etud *Slza a proč o láskách*.¹⁸⁴ V roce 1999 vydal knihu literatury faktu *Žil pod Kalvárií Jan*,¹⁸⁵ životopisný příběh jaroměřického rodáka, někdejšího příslušníka 311. bombardovací peruti Royal Air Force, Jana Parolka, který padl za druhé světové války. Poté následovaly tituly inspirované regionální historií *Dějiny Jaroměřic na Malé Hané*,¹⁸⁶ *Vlčí máky pod Cimburkem*,¹⁸⁷ *Sokolové*,¹⁸⁸ *Když Třebůvka unášela čas*,¹⁸⁹ *Sklárna*,¹⁹⁰ *Podkalvarské včelky*,¹⁹¹ *Chornice aneb staletí pod Štíhlou kráskou*¹⁹² a *Zelený strom vypravuje*.¹⁹³ Mezi nejvýznamnější literární počiny Oldřicha Koudelky patří zajisté kniha *Trénoval jsem Emila...*,¹⁹⁴ která je výsledkem autorových rozhovorů s prvním a jediným trenérem čtyřnásobného olympijského vítěze Emila Zátopka, čtyřidevadesátiletým JUDr. Janem Haluzou. V podobném duchu se nese i kniha *Všechny moje hlasy*,¹⁹⁵ jedná se o knižní rozhovor s prof. Josefem Hromasem, legendou české myslivosti.

---

¹⁸³ Koudelka, O. – Holý, M.: *Svět tleská Ústřední hudbě*. Naše vojsko, Praha 1990.

¹⁸⁴ Koudelka, O.: *Slza a proč o láskách*. ART Durancia, Moravská Třebová 1997.

¹⁸⁵ Koudelka, O.: *Žil pod Kalvárií Jan*. Obecní úřad Jaroměřice, 1998.

¹⁸⁶ Koudelka, O.: *Dějiny Jaroměřic na Malé Hané*. Obecní úřad Jaroměřice, 2004.

¹⁸⁷ Koudelka, O.: *Vlčí máky pod Cimburkem*. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2005.

¹⁸⁸ Koudelka, O.: *Sokolové*. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2006.

¹⁸⁹ Koudelka, O.: *Když Třebůvka unášela čas*. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2006.

¹⁹⁰ Koudelka, O.: *Sklárna*. Obecní úřad Úsobno, 2007.

¹⁹¹ Koudelka, O.: *Podkalvarské včelky*. Obecní úřad Jaroměřice, 2007.

¹⁹² Koudelka, O.: *Chornice aneb staletí pod Štíhlou kráskou*. Obecní úřad Chornice, 2008.

¹⁹³ Koudelka, O.: *Zelený strom vypravuje*. Obecní úřad Jaroměřice, 2008.

¹⁹⁴ Koudelka, O.: *Trénoval jsem Emila...*. Folklórní sdružení České republiky, Lanškroun 2007.

¹⁹⁵ Koudelka, O.: *Všechny moje hlasy*. TG tisk, Lanškroun 2010.

Nejen myslivcům jsou známy jeho humoristické kuchařky *Kulinaření s Hubertem*¹⁹⁶ a *S Hubertem na cestách*.¹⁹⁷ Tyto originální myslivecké kuchařky jsou přímo nabitě recepty na nejrůznější kulinářské pochoutky. Literárnost díla je zaručena příběhy, které v knize propojuje postava vypravěče. Ten referuje o okolnostech, za kterých se k receptu dostal, nebo o tom, kdo mu jej připravil. Vypravěč v první knize putuje po své vlasti, v druhé ochutnává recepty z Evropy, Asie i Ameriky, ač vybrané delikatesy nekonzumuje vždy v místě jejich původu. Většinou mu návod k přípravě sdělují čeští normalizační emigranti či přistěhovalci z různých koutů světa. Jeho úkol však nekončí u strohého popisu pracovního postupu, vypráví také o místních zvycích a tradicích, zobecňuje způsob přípravy a chuť pokrmu s typickými vlastnostmi a znaky země, seznamuje nás se svými přáteli i láskami, které mu jídla připravili nebo prozradili recept.

„Maďarské národní koření, toť nespoutaná bouře v duši a paprika. Červená, zelená, lahůdková, růžová, malá, velká, segedínská, čertovsky ďábelská i ta, připomínající svízele v ženských bocích. Štědře používají Maďaři obé, tajfun citů a vášni, stejně jako lusk pastýřův.“¹⁹⁸

Autor v obou prózách se snaží, v rámci hédonistické tradice, na čtenáře přenést svou lásku k životu; dobrému jídlu, krásným ženám, ale také respekt k přírodě a jejím darům. Hrdina hubertovských kuchařek si užívá života a umí ocenit nejen vybranost pokrmu, ale také například přednosti jeho tvůrkyně.

„Byla krásná v zeleném oblečku, potřísněném kapkami ledové vody, bahna a barvy z ulovených opeřenců. Byla krásná s bujarým ohonem kaštanových vlasů, velkými, pevnými a, jak jsem poznal později, smetanovými řadry... Asi po roce jsem přijel na jih Francie, kde jsem se bezbřezě vyřádil, Bohužel ne při lovu, ten mi místními úřady dopřán nebyl. Frederica ovšem byla báječná. Z přebohatého programu, který mi naservírovala, nezapomenu rozhodně na posezení v jedné vesnické hospůdce, prostě nazvané Dans la chasse, což je něco jako V leči. Tam jsme nějaký ten den přebývali. Na co všecičko z toho doupátka nezapomenu, teď není tolik důležité, ale rozhodně ne na bažantíka na hroznovém víně, kterého svůdná Frederika s tamním majitelem vykouzlila na mou počest. Faisan aux raisins.“¹⁹⁹

---

¹⁹⁶ Koudelka, O.: *Kulinaření s Hubertem*. Lunarion, Praha 1994.

¹⁹⁷ Koudelka, O.: *S Hubertem na cestách*. Presston, Praha 1996.

¹⁹⁸ Koudelka, O.: Tamtéž, str. 27.

¹⁹⁹ Tamtéž, str. 9–10.

Labužnické povídky svatého Huberta byly posledními prózami, které Oldřich Koudelka tvořil ve středních Čechách. Následující rok se autor i hrdinové lyrických etud *Slza a proč o láskách*²⁰⁰ stěhují zpět na Malou Hanou, do kraje pod tajemnou horou Duranou, do míst autorova dětství a dospívání. Básník se do rodného kraje vrací tradičně, vlakem. „Varhany v mém nitru rozehrály chór a já vdechoval stříbrnou dálku. Pražce odbíjely čas a vyzvaly kolejnice k tanci. Jejich valčík vracel zpět obzor s portály jehličí, krvavých střech a slzavých očí. Jako světec cválal ocelový jezdec krajem pod Cimburkem, aby rozlomil den jako okoralý krajíc. Aby k ránu znaven popíjel víno z poháru teskné noci. Sen protkával sborový zpěv výhybek a průvan světla mne tlačil na prsou. Na ohryzanou omítku vesnického nádraží kdosi namaloval Tvůj portrét. Když výpravčí spustil na perón dešť, v pokoře jsem před ním zůstal stát.“²⁰¹

Žánr literární etudy autor používá na přelomu tisíciletí poměrně často. Můžeme je nalézt nejen v knižně vydaných dílech, ale také v jeho novinových článcích a v literární příloze *Novin Svitavska*, *Iniciálách*. Dokonce i autorovy fejetony z tohoto období mají charakteristické rysy tohoto útvaru. Tematicky se etudy často vrací do básnickovy minulosti – autor rekapituluje své nevydařené manželství, ve vzpomínkách se stává znova studentem, se svou láskou se toulá setmělými ulicemi blízkého Jevíčka. „Pouliční lampy hrály s měsícem biliár mezi štíty stromů. Je lépe v tu chvíli nic neříci. Mlčet, a jen tiše, velmi tiše procházet pod rozžehnutými okny a schovat se v šeru teplého klína barokní Venuše. Stíny v zátiší zpívají píseň blouznivých představ a my pohřbíváme rozum.“²⁰²

V roce 2003 vyšla Oldřichu Koudelkovi povídková knížka *Černí Rytíři z Lavičné*.²⁰³ Příběhy propojuje jeden vypravěč, jejich hrdiny však nejsou lidé, ale zvěř v lesích kolem Lavičné. Autorovo alter ego je svou vášní zcela pohlceno, les je jeho vesmír a tito „černí rytíři“ jsou jeho bohy, se kterými soupeří a někdy je i přemáhá, především jim ale rozumí a vždycky je má v úctě. „Slunce už dávno zapadlo. Poctu ulovené zvěři jsme vzdali podle staré

---

²⁰⁰ Koudelka, O.: *Slza a proč o láskách*. ART Durancia, Moravská Třebová 1997.

²⁰¹ Tamtéž, str. 8.

²⁰² Tamtéž, str. 46.

²⁰³ Koudelka, O.: *Černí Rytíři z Lavičné*. Literární sdružení Iniciály, Úsobrnno 2003.

myslivecké tradice. Když jsem vkládal srnci do svíráku větvičku společně s klasem pšenice, a když jsem Jirkovi kladl na klobouk úlomek namočený do vstřelové barvy, měli jsme oba zvláštní, nedefinovatelný, tak trochu svíravý pocit. Možná to byl smutek...²⁰⁴ Z povídek tryská láska k přírodě, která hraničí až se zbožností, neopovrhne ale ani lidskými výtvy religiozity, pro kterou má pochopení, neboť ji zažívá, sice v jiných kulisách, také. „Hřejivé jsou kapličky této země, vroucí láskou a pokorou dýchá i tato jediná, krčící se ve stráni pod hustým bukovým lesem. Kapličky nesou znamení Boha i světců. Lidé se u nich zastavují, modlí a říkají slova, která neznám, ale podvědomě jaksi tuším. Přesto se i já mohu u té své poklonit stejně dobře jako v borovém či smrkovém lese, u prastarého dubu či na prostorné horské pasece. Vzkvétá tak kaplička v zeleni, je bílá jako jarní píseň. Je léčivá důvěrou vkládanou v její duši. Kdo se zde upřímně sklání před světcem, ten neprosí, jen vypráví svůj osudový příběh. Jak to s ním je, co mu schází, co potřebují jeho člověčí i zvířecí přátelé, za co svatému Hubertovi děkuje. Tak se zde modlili před mnoha a mnoha lety i poustevníci, lesní správcové, revírníci, jejich děti, manželky a blízcí.“²⁰⁵

Další myslivecký titul byl pokřtěn na kulturně společenském setkání autorů myslivecké literatury v Jaroměřicích u Jevíčka v květnu 2006 a jmenuje se *Třpyt lesa*.²⁰⁶ Jedná se o první ze tří připravovaných sborníků literárních etud s tematikou přírody a myslivosti. Další kuchařka, tentokrát zaměřená na zvěřinu, nese název *Vzpomínání od myslivecké plotny*.²⁰⁷ Koncem roku 2008 spatřil světlo světa titul s názvem *Knižka (ne)jen pro myslivce aneb Co mne jen tak při šoulání napadlo*.²⁰⁸

V roce 2000 přechází Noviny Svitavska do rukou nového majitele, Deníků Bohemia. Postupné změny v koncepci deníku na sebe nenechávají dlouho čekat. Na sklonku roku 2003 přestává vycházet literární příloha Iniciály

---

²⁰⁴ Tamtéž, str. 9.

²⁰⁵ Tamtéž, str. 94.

²⁰⁶ Koudelka, O.: *Třpyt lesa*. TG tisk, Lanškroun 2006.

²⁰⁷ Koudelka, O.: *Vzpomínání od myslivecké plotny*.

²⁰⁸ Koudelka, O.: *Knižka (ne)jen pro myslivce aneb Co mne jen tak při šoulání napadlo*. TG Tisk, Lanškroun 1998.

a v dubnu roku 2004 odchází z Novin Svitavska jejich šéfredaktor Oldřich Koudelka.

Tyto zásadní změny značně ovlivní také činnost sdružení. Práce na přípravě almanachu jsou z finančních důvodů pozastaveny, výrazně ubývá členů, zejména těch, kteří k uskupení regionálních autorů neměli osobní vztah. Reprezentativní činnost kmenových autorů Iniciál se přesouvá z Nadačního domu Josefa Plívy ve Svitavách do nově zrestaurovaných prostor jevičského Zámečku, ve kterém sídlí také městská knihovna. Ve městě poněkud narůstá kulturní ruch, neboť sdružení Iniciály ve spolupráci s městskou knihovnou začíná pořádat poměrně často kulturní akce typu autorských čtení a nejrůznějších besed, což kulturychtivá veřejnost ve městě i blízkém okolí kvituje s povděkem. Vzniká na městu nezávislá internetová doména www.jevik.cz,²⁰⁹ která uveřejňuje profily autorů Iniciál. V dnešní době je však již řada činností sdružení pozastavena, především vlivem neblahé ekonomické situace.

6.4. Další autoři Iniciál

Kromě výše uvedených členů literárního sdružení se v Iniciálách objevila také mnoho dalších autorů. V této kapitole stručně pojednám o těch, kteří se na stránkách literární přílohy i na členských setkáváních vyskytovali pravidelně.

6.4.1 Petr Peřina (1969)

Básník Petr Peřina se narodil v Boskovicích. Od počátku vzniku Iniciál se účastnil všech jejích kulturních akcí a pravidelně také přispíval do literární přílohy Novin Svitavska. V roce 2003 se stal vítězem literární soutěže Halasův

---

²⁰⁹ Doména je však v současné době již nefunkční..

Kunštát. V současné době žije s rodinou v Chornicích a pracuje jako lesní inženýr.

Dalo by se říci, že tematickým prostředím lesa, má blízko k poezii Oldřicha Koudelky, jeho verše však mají ke Koudelkově splynutí se zbožštělou přírodou daleko. K současnému stavu světa, a to hlavně přírody, se staví spíše kriticky; děsí se toho, co jeho lidští souputníci z kdysi bujné květeny udělali. Vyzývá člověka k zodpovědnosti. Jeho verše jsou plné pochyb, existenciální tísně a obav z budoucnosti.

V houštině opět narazil,
zavalilo jej netušené dusno,
usedl na pařez, vstal a
na pařezu stál, rozhlížel se po kraji,
pařez byl kluzký, zpola sežraný houbou,
uklouzl a udeřil se hlavou o kámen.
Rozsvítilo se, houština rozestoupila,
uviděl ze země kraj!
Vstal a vyšel z křoví,
po zbytek dne střídal kmenovinu a paseku,
po zbytek dne třel poraněné místo.²¹⁰

Volný verš básníka Peřiny zdůrazňuje odvěké morální zásady i tradiční hodnoty společnosti, snad právě proto znovu ucítíme osten pochybností a obavu z nevyhnutelného trestu.

---

²¹⁰ Peřina, P.: Pracovní den. In: Almanach *Hledání XXXI*, Muzeum Blansko 2006, str. 8.

Na lesní cestě s výhledem na lesní cestu,
Usnul na kazatelně,
Ve snu k němu přistoupil chlapík v zeleném,
A že má volit, že zvolit si má pravé jméno,
A na výběr dostal jména dvě, Záhoř a Záhoř.²¹¹

Básník nezapře v textech svou profesi, odborné znalosti často, ač s nadsázkou, prosakují do autorovy básnické tvorby. Jeho styl je suchý, věcný, místy se zdá až odborně vědecký.

Na dně vajíčka velikosti špendlíkové hlavičky
přebývala prapodivná bytost,
tělo měla vlhké a šedé a taky náznak klepet.

Křehkostí amébu připomínala

a orgány in vitro vyhřezlými a zaschlými,
tak že nebyly pouhým okem pozorovatelné.

Za zmínku stojí i otvor ve vejci:

Špička říznutá diamantovou pilou
pokop s pantem a zámkem nezamčeným
i když třináct západů by vydržel.

---

²¹¹ Peřina, P.: Pracovní den. In: Almanach *Hledání XXXI*, Muzeum Blansko 2006, str. 9.

Než jsem vejce vrátil na své místo,
/pestík divoké trávy/

předvedl jsem je podzemním vědcům,

ti s jistotou konstatovali,

že se jedná o vejce saně mravenčí

species *Formica rufa*.²¹²

Peřina zatím publikoval časopisecky v literárních Iniciálách a také v almanachu, který prezentuje texty mladých a začínajících autorů v literární soutěži Halasův Kunštát, *Hledání XXXI*.

Mezi kmenové autory musím zařadit také dvě ženy, Denisu Kupsovou a Báru Davidovou.

6.4.2 Bára Davidová (1973)

Rodačka z Moravské Třebové vystudovala gymnázium a Střední odbornou školu sociálně právní. V době vzniku Iniciál patřila mezi pravidelné přispěvatele a účastníky kulturních akcí sdružení. Hned v prvním čísle literární přílohy Iniciál prezentovala dva úryvky ze svých povídek, ve kterých zaznívá nejen ostrá kritika maloměstských poměrů, ale také odvážný popis sexuálních

---

²¹² Peřina, P.: Pozorování vejce. Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, 2, 1999, str. 4.

scén, kořeněný přiměřenou dávkou ironie a svěžími dialogy, to vše vyprávěno uvěřitelnou hovorovou češtinou.

„Co může být pěkného na malém městě? Třeba na takovém, jako je to naše? Když odpovíte, že docela nic, nejste tak dalecí pravdy. Je v něm pusto, v letním kině mezi zpuchřelými lavičkami zvesela bují bělokorý břízky hýčkaný doteky plevele, rokový koncerty zrušili kvůli sousedům a zámek se líně rozpadá. Z divadla vybudovali kanceláře a z veřejných záchodků se člověku zvedá žaludek. Špinavý silnice vedou do kopců a špinavá řeka je bez jediné ryby. Ale špinaví panáci v nažehlenejch límečcích si klidně dál perou svý špinavý prachy a lhostejnej pracující lid tomu mlčky přihlíží beze slůvka odporu a kousku studu. Na malém městě je dobrý snad jen to, že se dá křížem krážem prochodit, aniž by vás bolely nohy a je tu pořád celkem dost těch, co svou chutí v alkoholu zajišťují existenci všech těch spásnejch hospod, který jsou jediným svatostánkem společnosti. Na tomhle malém městě se mladí baví tím, že přes víkendy zapadnou do všech těchhle putyk a je jim skvěle, protože pinglovi je úplně jedno, kolik jim je vlastně vůbec let. A tak hrnou a hrnou, kouřej a souložej a je jim aspoň chvílku fajn, než se jim rozleží v hlavě, co to vlastně kouřili, s kým to vlastně byli a než je jim potom u záchodové mísy z toho všeho strašně zle. Ale to všechno se přece děje i tam, kde se v letňáku promítají skvělý filmy a kde se dá jít třeba si zaplavčit. Patří to k životu, tak jako to, že na malém městě si všichni vidí až do krku, holka spí s kámošem svýho kluka a jako na plátně se dá sledovat, jak ruka ruku myje. Panoptikum města hospod.“²¹³

6.4.3 Denisa Kupsová (1973)

Rodačka z Moravské Třebové se po maturitě neúspěšně pokoušela o studium na Akademii výtvarných umění, poté vystudovala Zdravotní institut v Brně. Poezii píše od konce 80. let, její verše se dokonce v roce 1989 objevují

---

²¹³ Davidová, B.: *Odsouzení k maloměstu*. Literární příloha Iniciály, Deníky Bohemia-Noviny Svitavska, 1, 1998, s. 1.

v almanachu *Duha*, kde publikují také další regionální autoři jako Štěpán Blažek či Milan Valenta. V roce 1992 zvítězila v literární soutěži v Pardubicích, uspěla také při účasti na podobných akcích ve Svitavách a Lanškrouně. Své verše píše volným veršem, lyrický subjekt většinou referuje o složitosti mezilidských, především milostných vztahů. Na základě zkušeností s nelehkou rolí svobodné matky vznikla její báseň *V kruhu*.²¹⁴

Už nerozumím
jak zpátečnickou hroudu
pod nohama
tlačíme syrovátku noci
kočkopsi
a lidé sedmibosí
míjí nás
za rohem svých pastí
někdy není slastí
všechno nevyslovené pochopit.²¹⁵

---

²¹⁴ Kupsová, D.: *V kruhu*. Literární příloha Iniciály, Deníky Bohemia-Noviny Svitavska, 4, 2002, str. 17.

²¹⁵ Kupsová, D.: *V kruhu*. Literární příloha Iniciály, Deníky Bohemia-Noviny Svitavska, 4, 2002, str. 17.

7. Závěr

V této práci jsem se věnovala současné literatuře v regionu Malá Haná. Nejprve jsem geograficky vymezila zkoumanou oblast Malé Hané. Poté jsem se snažila probádat kulturní aktivity, které v regionu existují. Zjistila jsem, že kultura probíhá ve dvou poněkud odlišných typech prostorů; v knihovnách a v hospodách. Lidé v regionu rádi navštěvují obojí, avšak kulturní akce, konané v restauračních zařízeních vykazují dlouhodobě mnohem vyšší počet účastníků. To patrně souvisí s fenoménem českého hospody, jejíž tradice sahá daleko před tvorbu Jaroslava Haška. Zaměřila jsem se nejprve na činnost recesistického Yetti clubu a zjistila jsem, že jeho aktivity kulminovaly zhruba v polovině 10. let nového milénia. Umělecké literární činnosti ve skupině se věnuje především aktivní básník, prozaik a textař Ruda B. Beran. Není však jediný. V centru Malé Hané jsem vypátrala autora originálních shakespearovských sonetů Jaroslava Pavelku, mimo jiné vedoucího bluesové kapely Bluemy.

Největším překvapením však pro mne byl objev originálního, v Jevíčku dosud žijícího tvůrce insitní literatury Miroslava Prchala, na jehož nevšedním způsobu tvorby se podepsala nejen rodinná anamnéza, ale také nemalá konzumace alkoholu. Jeho básně se zachovaly díky péči Rudy B. Berana, který talent rozpoznal a dílo archivoval u sebe doma. Poté jsem si pečlivě nastudovala dějiny tvorby insitních umělců, které sahají hluboko do minulosti české literatury. Nejvíce mne zaujal „kníže české insitní literatury“ Václav Svoboda Plumlovský, jehož dílo sebral a analyzoval významný český teoretik komiky Vladimír Borecký. Díky němu jsem pronikla do tajů naivní poezie a na základě rozboru jeho díla mohla ocenit také tvorbu malohanáckého insitního básníka Prchala. Dále jsem se zabývala činností uměleckých skupin Šmidrů a Křížovnické školy humoru bez vtipu, které spojuje s jevíčským Yetti clubem především smysl pro absurdní humor, záliba v hospodském folklóru a obdiv k insitnímu umění.

Původním záměrem mé práce byl průzkum občanského sdružení Iniciály, organizace na podporu mladých talentů. Iniciály vznikly v roce 1997

díky společnému úsilí novináře, básníka, vášnivého myslivce a šéfredaktora Novin Svitavska Oldřicha Koudelky a již zmíněného básníka Rudy B. Berana. Nejplodnější období zažívaly Iniciály v letech 1998–2003, kdy měly možnost jednou měsíčně využívat prostor pro svou stejnojmennou literární přílohu ve Svitavském deníku. V té době narostl počet stálých členů Iniciál na více než 20. Pořádali nejrůznější kulturní akce, jako jsou autorská čtení, přednášky, koncerty nebo pravidelná setkávání svých stálých členů. Přípravovali dokonce k vydání almanach společných prací členů Iniciál. Usilovali také o vydávání samostatné tvorby svých členů. To se jim ale povedlo pouze ve dvou případech. Na konci roku 2003 však z ekonomických důvodů přestává vycházet literární příloha Iniciály v Novinách Svitavska, Oldřich Koudelka odchází z postu šéfredaktora a sdružení začíná stagnovat. V této fázi, jak jsem zjistila, se Iniciály nachází dodnes.

Ve své diplomové práci jsem se následně podrobněji zaměřila na tvorbu jednotlivých autorů Iniciál, a to především na Oldřicha Koudelku, Rudu B. Berana a Štěpána Blažka. Zjistila jsem, že Koudelka je nejen neúnavný tvůrce publikací o historii obcí z regionu, mysliveckých příběhů a zvěřinových kuchařek, ale také autor křehkých literárních etud o lásce a zakladatel známého festivalu slivovice Biskupické kalíšek, který má dnes již nadregionální charakter. Snažila jsem se dále analyzovat umělecké prostředky dvou sbírek básní Rudy B. Berana a probádat, v intencích literární tematologie, význam cesty a putování protagonistky autorovy jediné veřejně publikované povídky. Dozvěděla jsem se řadu informací o básníkově vášni pro insitní umění a také o tvorbě nepublikovaných románů a novel. Též mě neméně zaujalo, že na Malé Hané žije, tvoří a experimentuje básník Štěpán Blažek, jehož bychom mohli zařadit do kontextu tvůrců české konkrétní poezie.

8. Anotace

Příjmení a jméno autorky: Macků Zdeňka

Název katedry: Katedra bohemistiky

Název fakulty: Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Literatura regionu Malá Haná

Jméno vedoucího diplomové práce: prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc.

Počet znaků: 112 165

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 92

Klíčová slova: Malá Haná – Jevíčko – Regionální literatura – Yetti club – Miroslav Prchal – Insitní literatura – Iniciály – Ruda B. Beran – Oldřich Koudelka – Štěpán Blažek

Literatura regionu Malá Haná

Tato práce je věnována současné literatuře regionu Malá Haná. Nejprve geograficky vymezují zkoumanou oblast s uvedením obcí, které mají vztah k literatuře, jíž se zabývám v této práci. Stručně se zmiňuji o dějinách Jevíčka a poté se již zaměřuji na kulturní aktivity v regionu. Podrobněji se zabývám recesistickým spolkem Yetti club Jevíčko a autorem naivních básní, Miroslavem Prchalem. Jeho tvorbu dávám do kontextu s jinými tvůrci insitní literatury, zejména Václavem Svobodou Plumlovským. Dále se zmiňuji o uměleckých spolcích Šmidrové a Křižovnická škola čistého humoru bez vtipu a poukazují na styčné plochy aktivit a tvorby s Yetti clubem.

Podstatnou součástí práce je průzkum činnosti literárního sdružení Iniciály, spolku na podporu začínajících literátů. Dále se zabývám kulturními aktivitami a tvorbou jejich nejvýraznějších členů. Jedná se především o

Oldřicha Koudelku, Rudolfa Berana a Štěpána Blažka. Zkoumám zejména tvorbu R. Berana, analyzuji jazykové a motivické prvky jeho básní, poukazují také na jeho dosud nepublikované prózy. Vše dokládám na citacích z relevantních textů.

9. Resumé

This thesis is devoted to the contemporary literature in the region of Malá Haná. First, I geographically defined the area Malá Haná. Then I tried to explore the cultural activities that exist in the region. I found that culture activities take place in two different types of arenas, in libraries and pubs. People in the region like to attend both, but the cultural events held in restaurants exhibit much higher number of participants in the long run. This is probably connected with the phenomenon of Czech pub and beer culture, whose tradition dates far back before the times of work of Jaroslav Hasek. I focused on the activity of the prankster group Yetti club and I found that his activities culminated around the middle of the 10th years of the new millennium. Ruda B. Beran is the active poet, writer and lyricist of this group. But he is not the only one. I have discovered an original author of Shakespeare's style sonnets Jaroslav Pavelka in the center of Malá Haná. Pavelka is also the leader of the blues band called Bluemy.

The biggest surprise for me was the discovery of Miroslav Prchal. He is a very original poet writing naive poetry. It is fair to admit that his unusual poetry is influenced not only by the history of his family but also a considerable consumption of alcohol. His poems have been preserved thanks to the care of Ruda B. Beran, who recognized the talent of Prchal and archived his works. Then I carefully studied the history of Czech naive writers and poets that reaches deep into the history of Czech literature. The most of my attention attracted Václav Svoboda Plumlovský, whose work was gathered and analyzed by the major humor theorist Vladimír Borecký. Václav Svoboda Plumlovský is considered to be the prince of the Czech naive literature. Thanks to him I got to the heart of the secrets of naive poetry and based on the analysis of his work I can appreciate the poetry by Prchal. Then I dealt with the activities of the artictic groups called Šmidrové and Křižovnická škola humoru bez vtipu. These groups share with the Yetti Club from Jevíčko the absurd sense of humor and penchant for pub folklore and admiration for the naive art.

The original intention of my work was the exploration of the Iniciály civic association, organization supporting young talents. The Iniciály was founded through the combined efforts of the journalist, poet passionate hunter and newspaper editor in chief Oldřich Koudelka and the aforementioned poet Ruda B. Beran in 1997. The most prolific period of Iniciály is spread within the years 1998-2003. The group members had the opportunity to publish their works in Svitavský deník newspaper. The membership of the group exceeded 20 and the group organized a lot of cultural events such as readings, lectures, concerts and regular meetings of its permanent members. They were even preparing an almanac comprised of the works of the group members. The association sought to publish the individual works of its members. This effort was successful, but only in two cases. However, the management of the Svitavský deník newspaper ceased to publish the art annex where the members of the Iniciály civic association published their works. The reasons were economic. Koudelka left his position of the editor in chief in this newspaper shortly after. The activities of the association started to stagnate. Unfortunately, the association is at this state even today.

In my thesis, I then focus in detail on the work of individual authors of the Iniciály association, especially Oldřich Koudelka, Ruda Beran and Štěpán Blažek. I found that Koudelka is not only a tireless creator of publications on the history of communities in the region, hunting and game stories, cookbooks, but also the author of delicate literary etudes of love and founder of the Biskupické kalíšek famous plum brandy festival, which is now of inter-regional character. I tried to further analyze the artistic means of two collections of poems by Ruda B. Beran. I tried to explore them in terms of literary tematologie. I also tried to analyze the meaning of the travel and wandering of the protagonist of the Justina story published by Beran. I learned a lot of information about the Beran's passion for naive art and his unpublished novels and short stories. I was also equally attracted by the fact that Štěpán Blažek, who is the representative of Czech concrete poetry lives in Malá Haná.

10. Literatura

Primární literatura:

- 1) Beran, R.: Justina. Povídka na antické téma. Vydáno vlastním nákladem, Jevíčko 2007.
- 2) Beran, R.: Návrat ke svým rohožím. Iniciály, Jevíčko 2002.
- 3) Beran, R.: Nucené verše. Typo, Jevíčko 1993.
- 4) Blažek, Š. – Orner. A.: Já byl v neděli v Jevíčku. Historicko – vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.
- 5) Blažek, Š. (eds.): U okraje cesty. Historicko-vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.
- 6) Blažek, Š.: BESTiální PARODIE. In: Žijeme v době post. Alfa-Omega, Praha 2006.
- 7) Blažek, Š.: Bígl vymyslel figl. Vydáno vlastním nákladem, 2011.
- 8) Blažek, Š.: Cizí peří. Vydáno vlastním nákladem, 2007.
- 9) Blažek, Š.: Jeden děda z Jevíčka. Vydáno vlastním nákladem, 2009.
- 10) Blažek, Š.: Kapitán a slípka a jiné veršované pohádky. Alfa- omega, Praha 2001.
- 11) Blažek, Š.: Proč nemá vítr vrtuli. Vydáno vlastním nákladem, 2010.
- 12) Blažek, Š.: Silvestr. Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, 2, 2000.
- 13) Blažek, Š.: U okraje cesty (poezie z Jevíčka a okolí). Historicko – vlastivědný kroužek, Jevíčko 1995.
- 14) Blažek, Š.: Ves u kostelíka sv. Bartoloměje a založení města Jevíčka. Vydáno vlastním nákladem, 2010.

- 15) Blažek, Š.: Žijeme v době post. Alfa- omega, Praha 2006.
- 16) Blažek, Štěpán: Byl svatý Václav českým knížetem? Vydáno vlastním nákladem, 2012.
- 17) Blažek, Štěpán: Duha. In: Almanach Duha. Okresní kulturní středisko Svitavy, 1989.
- 18) Blažek, Štěpán: Silvestr. In: Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, Deníky Bohemia,
- 19) Burroughs, W. S.: Nahý oběd. Maťa, Praha 2011.
- 21) Corso, G.: Jak neumírat. Maťa, Praha 2000.
- 22) Čajová, J. (eds.): Dokud básník zpívá. JANUA, Praha 2005.
- 23) Davidová, B.: Odsouzení k maloměstu. Literární příloha Iniciály, Deníky Bohemia-Noviny Svitavska, 1, 1998.
- 24) Drlík, M.: Bluesberg, deset let. Praha 2011.
- 25) Halberštát, J.: Stavitelé chrámu poezie. Agentura Krigl, Praha 2010.
- 26) Hašek, J.: Osudy dobrého vojáka Švejka. Československý spisovatel, Praha 1966.
- 27) Hašek, J.: Politické a sociální dějiny Strany mírného pokroku v mezích zákona. Nakladatelství Levné knihy KMa, Praha 2003.
- 28) Hemingway, E.: Komu zvoní hrana. Knižní klub, Praha 2000.
- 29) Kerouac, J.: Na cestě. Argo, Praha 1997.
- 30) Koudelka, O. – Holý, M.: Svět tleská Ústřední hudbě. Naše vojsko, Praha 1990.
- 31) Koudelka, O. et al.: Podkalvarské halali. In: Myslivecká vyznání. Klub autorů Českomoravské myslivecké jednoty, Lanškroun 2006.
- 32) Koudelka, O.: Černí Rytíři z Lavičné. Literární sdružení Iniciály, Úsobno 2003.

- 33) Koudelka, O.: Dějiny Jaroměřic na Malé Hané. Obecní úřad Jaroměřice, 2004.
- 34) Koudelka, O.: Chornice aneb staletí pod Štíhlou kráskou. Obecní úřad Chornice, 2008.
- 35) Koudelka, O.: Když Třebůvka unášela čas. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2006.
- 36) Koudelka, O.: Knižka (ne)jen pro myslivce aneb Co mne jen tak při šoulání napadlo. TG Tisk, Lanškroun 1998.
- 37) Koudelka, O.: Kulinaření s Hubertem. Lunarion, Praha 1994.
- 38) Koudelka, O.: Podkalvarské včelky. Obecní úřad Jaroměřice, 2007.
- 39) Koudelka, O.: S Hubertem na cestách. Presston, Praha 1996.
- 40) Koudelka, O.: Sklárna. Obecní úřad Úsobrno, 2007.
- 41) Koudelka, O.: Slza a proč o láskách. ART Durancia, Moravská Třebová 1997.
- 42) Koudelka, O.: Sokolové. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2006.
- 43) Koudelka, O.: Trénoval jsem Emila.... Folklórní sdružení České republiky, Lanškroun 2007.
- 44) Koudelka, O.: Třpyt lesa. TG tisk, Lanškroun 2006.
- 45) Koudelka, O.: Vlčí máky pod Cimburkem. Obecní úřad Městečko Trnávka, 2005.
- 46) Koudelka, O.: Všechny moje hlasy. TG tisk, Lanškroun 2010.
- 47) Koudelka, O.: Zelený strom vypravuje. Obecní úřad Jaroměřice, 2008.
- 48) Koudelka, O.: Žil pod Kalvárií Jan. Obecní úřad Jaroměřice, 1998.
- 49) Kupsová, D.: V kruhu. Literární příloha Iniciály, Deníky Bohemia-Noviny Svitavska, 4, 2002.

- 50) Peřina, P.: Pozorování vejce. Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, 2, 1999.
- 51) Peřina, P.: Pracovní den. In: Almanach Hledání XXXI, Muzeum Blansko 2006.
- 52) Prouza, P.: Hotel Karneval. Nakladatelství Práce. Praha 1988.
- 53) Svoboda, V. Plumlovský: Co slořím, to mám. Torst, Praha 1996.
- 54) Váchal, J.: Krvavý román. Odeon. Praha 1970.

Sekundární literatura:

- 1) Beran, R.: Profil literárního sdružení Iniciály. Nepublikovaná bakalářská diplomová práce, Pdf UHK, Hradec Králové 2005.
- 2) Borecký, V.: Imaginace, hra a komika. Triton, Praha 2005.
- 3) Borecký, V.: Odvrácená tvář humoru. Dauphin , Liberec – Praha, 1996.
- 4) Borecký, V.: Porozumění symbolu. Triton, Praha 2003.
- 5) Borecký, V.: Teorie komiky. Hynek, Praha 2000.
- 6) Borecký, Vladimír: Zrcadlo obzvláštního: (z našich mašibů). Hynek, Praha 1999.
- 7) Brukner, J. – Filip, J.: Větší poetický slovník. Československý spisovatel, Praha 1968.
- 8) Hruška, P. – Machala, L.: V souřadnicích volnosti. Academia, Praha 2008.
- 9) Häger, P.: Předmluva k Nuceným veršům. In: Beran, R.: Nucené verše, Typo, Jevíčko 1993.
- 10) Hodrová, D. a kol.: Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie. Nakladatelství H & H, Praha 1997.

- 11) Hodrová, Daniela: Citlivé město (eseje z mytopoetiky). Akropolis, Praha 2006.
- 12) Koudelka, O.: Initium rovná se začátek. Noviny Svitavska, Literární příloha Iniciály, prosinec 1998.
- 13) Machala, L.: Průvodce po nových jménech české poezie a prózy. Rubico, Olomouc 1996.
- 14) Svoboda, V. Plumlovský: Co složím, to mám. Torst, Praha 1996.
- 15) Zábřana, J.: Fakta, poznámky a citáty o poezii Gregoryho Corsa. Doslov Jana Zábřany k prvnímu českému výboru Corsovy poezie Mokrý moře z roku 1964. In: Corso, G.: Jak neumírat. Maťa, Praha 2000.

Internetové zdroje:

- 1) Zkrácený výtah z úvodní řeči, kterou proslovil jeden ze zakládajících členů Yetti klubu v restauraci Na Sportě v roce 2001 [cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/vznik.htm>.
- 2) Blabolilová, E.: Křižovnická škola humoru bez vtipu. Bakalářská diplomová práce, FF MU, Brno 2011 [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: http://is.muni.cz/th/178526/ff_b_a3/.
- 3) Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].
- 4) Prchal, M. 1994 - 1996. Prezidentské verše Míru Prchala [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.
- 5) Slovník české literatury. Ústav pro českou literaturu AV ČR, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, heslo „Vladimír Borecký“ [online, cit. 15. 4. 2012].

- 6) Nádvorníková, I.: Biskupické kalíšek proslavil malou vesnici. Svitavský deník. 3. 10. 2011 [online, cit. 11. 5. 2012]. Dostupné z WWW: http://svitavsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-biskupicke-kalesek-proslavil-malou-vesnici.html.
- 7) Karlova univerzita. 2012. Prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D. [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.cuni.cz/IFORUM-5561.html>.
- 8) Středisko východočeských spisovatelů. Bulletin Kruh [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.spisovatelevc.netsite.cz/publikace#Kruh>.
- 9) Novotný, V. 2009. Odešel člověk široké mysli: Vladimír Borecký [online]. Portál české literatury [citováno 13. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.czechlit.cz/aktuality/1501-odesel-clovek-siroke-mysli-vladimir-borecky>.
- 10) Mikulovění [online, cit. 10. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://mikuloveni.ic.cz>.
- 11) Mikroregion Malá Haná [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.regionboskovicko.cz/cs/mala-hana.html>.
- 12) Jevíčko [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevicko.cz>.
- 13) Yetticlub. 2002. Malohanácký prezident [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm>.
- 14) Prchal, M. 1994 – 1996. Kužák [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.
- 15) Prchal, M. 1994 - 1996. V hospodě Na formance [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.
- 16) Prchal, M. 1994 - 1996. V hospodě Na formance [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz/mira.htm#verse>.

- 17) Pavelka, J.: V Jevíčku [online, cit. 15. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://bandzone.cz/bluemy>.
- 18) Beran, PhDr. Oldřich Koudelka [online, cit. 22. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.myslivoost.cz/OMS/klubautoru/Special-pages/Koudelka.aspx>
- 19) Městská knihovna Jevíčko [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.knihovna-jevicko.cz>.
- 20) Kaderus Blues [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://kaderusblues.orcz.cz/index1.html>.
- 21) Yetti club Jevíčko [online, cit. 10. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.jevickoyetti.mysteria.cz>.
- 22) Bluesberg. 2010 [online, cit. 16. 5. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.bluesberg.cz/home.html>.
- 23) Malá Haná. 2012. O mikroregionu Malá Haná [online, cit. 12. 4. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.malahana.cz/mikroregion>.

Zkoumal jsem všeobecné své nemanželské a v tu chvíli jsem se přemýšlel nad tím...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

"Zvedla jsem se od stolu a v polohách upřesnil jsem jí, jak se mám chovat..."

Vypadla jsem do parku. Bylo tam, v uličkách, v uličkách, v uličkách...

Už jsem dokončila všeobecné své nemanželské. Byla trochu zmataná, ale v předchozích dnech měla zvláštní zálibu...

Den vyprchal jako sen a začalo se znovu. Sámka jsem doma na vlně posteli a... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

Když jsem vstala, nechtěla jsem si ani už otevřít, jak jsem byla přiměřeně zveněk. Co jsem měla dělat, jak jsem měla...

Jak jsem tak viděle sebe tehdy, předčila jsem si jako nikdy dříve. Všechno bylo v... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

nechtěla a čekala jsem, že se na mě podívá... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

Zvedla jsem se od stolu a v polohách upřesnil jsem jí, jak se mám chovat...

Vypadla jsem do parku. Bylo tam, v uličkách, v uličkách, v uličkách...

Už jsem dokončila všeobecné své nemanželské. Byla trochu zmataná, ale v předchozích dnech měla zvláštní zálibu...

Den vyprchal jako sen a začalo se znovu. Sámka jsem doma na vlně posteli a... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

Když jsem vstala, nechtěla jsem si ani už otevřít, jak jsem byla přiměřeně zveněk. Co jsem měla dělat, jak jsem měla...

Jak jsem tak viděle sebe tehdy, předčila jsem si jako nikdy dříve. Všechno bylo v... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

prohlédl, když vstával pokládá kartu. Měl pocit, že... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

Zvedla jsem se od stolu a v polohách upřesnil jsem jí, jak se mám chovat...

Vypadla jsem do parku. Bylo tam, v uličkách, v uličkách, v uličkách...

Už jsem dokončila všeobecné své nemanželské. Byla trochu zmataná, ale v předchozích dnech měla zvláštní zálibu...

Den vyprchal jako sen a začalo se znovu. Sámka jsem doma na vlně posteli a... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

Když jsem vstala, nechtěla jsem si ani už otevřít, jak jsem byla přiměřeně zveněk. Co jsem měla dělat, jak jsem měla...

Jak jsem tak viděle sebe tehdy, předčila jsem si jako nikdy dříve. Všechno bylo v... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

Bylo to už dávno, ale napadlo to bylo prde... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

Zvedla jsem se od stolu a v polohách upřesnil jsem jí, jak se mám chovat...

Vypadla jsem do parku. Bylo tam, v uličkách, v uličkách, v uličkách...

Už jsem dokončila všeobecné své nemanželské. Byla trochu zmataná, ale v předchozích dnech měla zvláštní zálibu...

Den vyprchal jako sen a začalo se znovu. Sámka jsem doma na vlně posteli a... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

Když jsem vstala, nechtěla jsem si ani už otevřít, jak jsem byla přiměřeně zveněk. Co jsem měla dělat, jak jsem měla...

Jak jsem tak viděle sebe tehdy, předčila jsem si jako nikdy dříve. Všechno bylo v... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

Třeba by kvůli mně na mě došla... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

Zvedla jsem se od stolu a v polohách upřesnil jsem jí, jak se mám chovat...

Vypadla jsem do parku. Bylo tam, v uličkách, v uličkách, v uličkách...

Už jsem dokončila všeobecné své nemanželské. Byla trochu zmataná, ale v předchozích dnech měla zvláštní zálibu...

Den vyprchal jako sen a začalo se znovu. Sámka jsem doma na vlně posteli a... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

Když jsem vstala, nechtěla jsem si ani už otevřít, jak jsem byla přiměřeně zveněk. Co jsem měla dělat, jak jsem měla...

Jak jsem tak viděle sebe tehdy, předčila jsem si jako nikdy dříve. Všechno bylo v... Helena byla v kůži Andronova a všechno se...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

CESTA NA LESBOS

Bára Davidová

Definovala jsem se. Napadlo mě jen, že je... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

Bylo to už dávno, ale napadlo to bylo prde... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

"Ne" nádechla jsem se ke každému rozhodnutí, "vydáváš se za ženu a..."

Je mi dvacet pět let, jsem z Moravské... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Ano, začala jsem?" odpovídala jsem postou co jsem se probudila v ráno...

"Vždyť by to snad, co říkáš? Jen má nevinně křivka v polopostavě. Bez náhodou." Usmála se na mě...

"Tá" pokračovala jsem se na spánku, "Všimni si, jak tě máš krásně zvládnout, jsem si myslela, že jsi..."

"Ale hehehe" šepřla a jáksi se mně usmála... Helena jinak byla velkým fan šlágrů, byl to její největší láska...

"Proč by se nemohla stát?" Vypadla mi znovu do prsou myšlenka a opakovala vyprávění...

Fotografie Barbory Davidové. In: Iniciály – literární příloha Novin Svitavska, Deníky Bohemia, prosinec 1998, str. 2.

Věž, dominanta Jevíčka. In: Mackerle, J. *Letopis města Jevíčka*. Jevíčko 2008, str. 303.